

Přínos keltské numismatiky pro poznání doby laténské ve střední Evropě

**Jiří Militký
MÚ Brno, 6. 11. 2019**

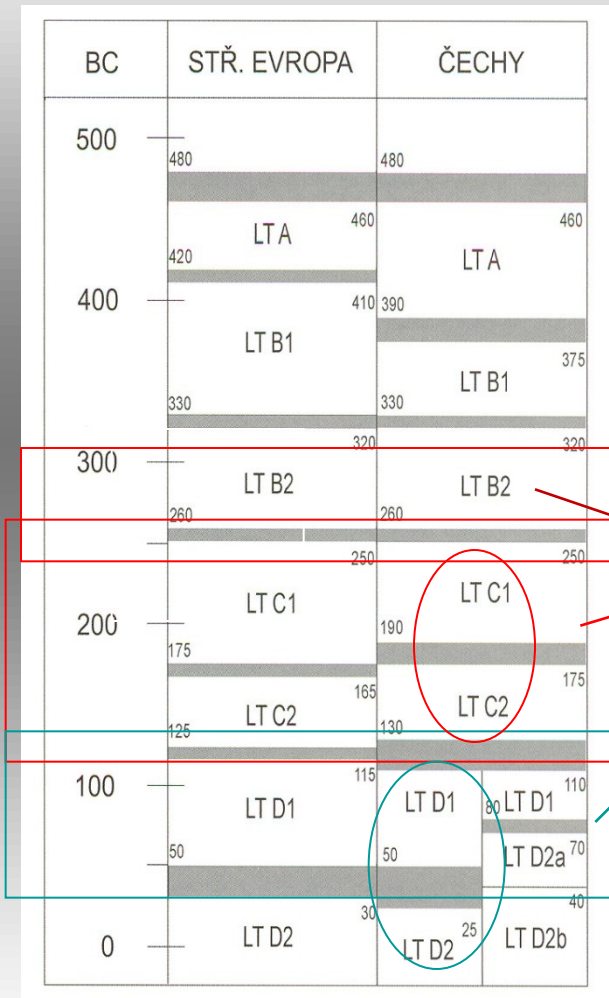
Chronologie

Horizonty předoppidálního období:

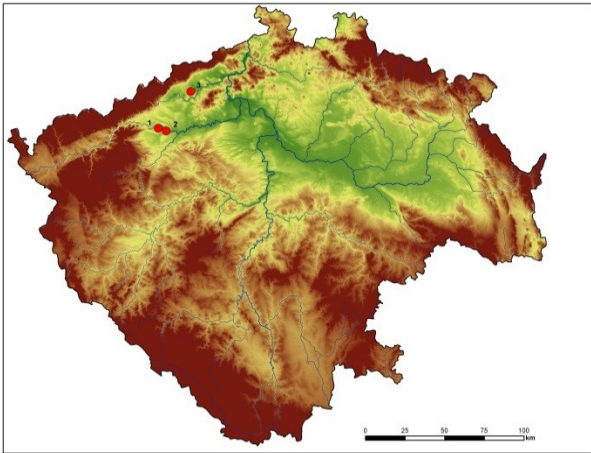
A1 (LT B2) - asi 330–260/250 p. K.

A2 (LT C1) - asi 260/250–190/180 p. K.

A3 (LT C2) – asi 190/180–130/120 p. K.

Fáze	Datování	LT	Zlaté mince	Stříbrné mince
A	asi 250–150/130	C1–C2	Čechy a Morava: statéry typu Niké; statér typu Plumlov; 1/3, 1/8 a 1/24statéru typu Athéna-Alkis Čechy: emise tzv. vedlejších řad	Čechy: ? Morava: patrně mince s lyrovitým znakem (4drachmy a jejich díly); drobné mince typu Roseldorf/Němčice I a II
B	asi 150/130–100/80	D1a	Čechy a Morava: mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8)	Čechy: kvinár pražského typu (?); obol typu Stradonice Morava: obol blízký typu Stradonice
C	asi 100/80–70/60	D1b	Čechy a Morava: mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8)	Čechy: kvinár pražského typu (?); obol typu Stradonice Morava: obol blízký typu Stradonice
D	asi 70/60–41/40	D1b/D2	JZ Slovensko: mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8); někdy s nápisem BIATEC, BIAT či BIA Čechy a Morava: patrně nejmladší mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8)	Čechy: patrně obol blízký typu Karlstein Morava: ? JZ Slovensko: hexadrachmy typu Biatec s nápisy AINORIX, BIATEC, BUSSU, BUSSUMARUS, COBROVOMARUS, COISA, COVIOMARUS, COUNOS, DEVIL, EVOIURIX, FARIARIX, IANTUMARUS, MACCIUS, NONNOS a TITTO; drobné mince typu Simmering; obol blízký typu Karlstein

Soběsuky
Libočany
Jenišův Újezd

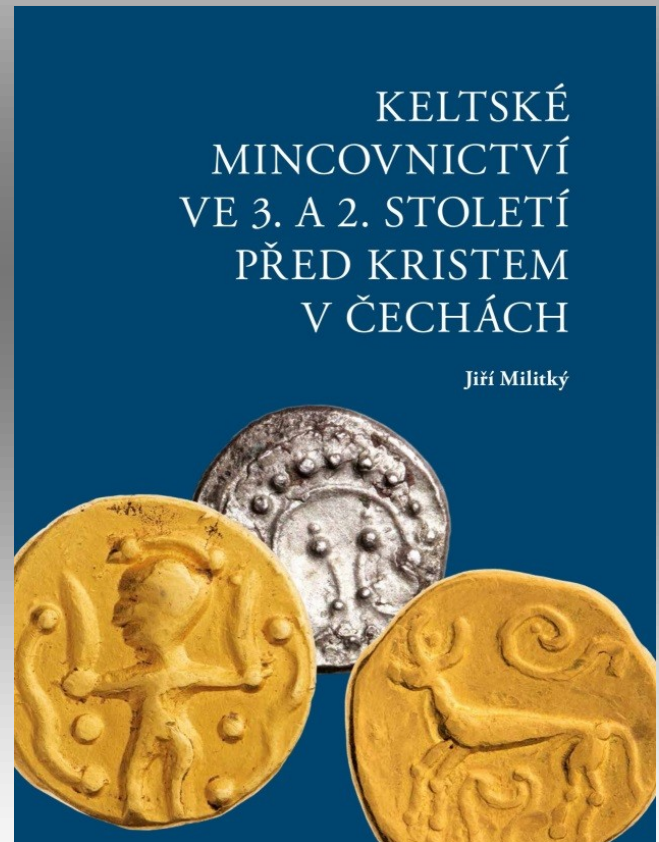
Kostrové hroby

2,9-2,8 g

Nejstarší keltské mince - Typ NIKÉ

Horizont A1 = LT B2 (c. 300-250 p. K.)

Statéry Alexandra III.

1. Jižní Morava

2. Púchov – okolí

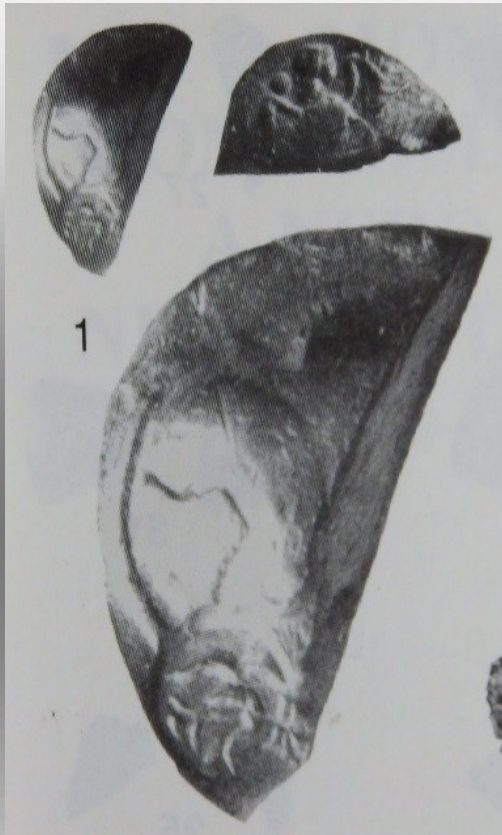

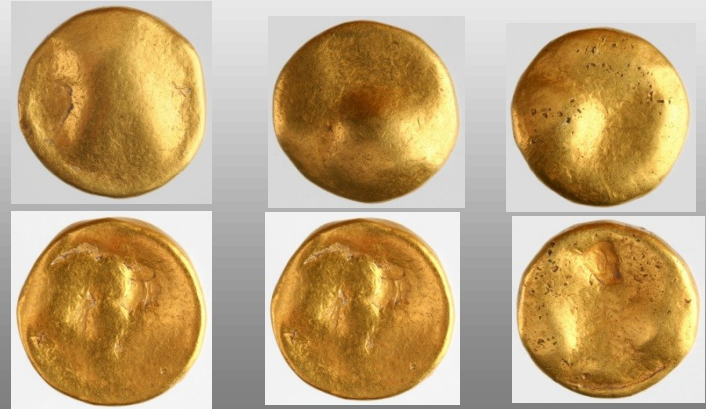
1121

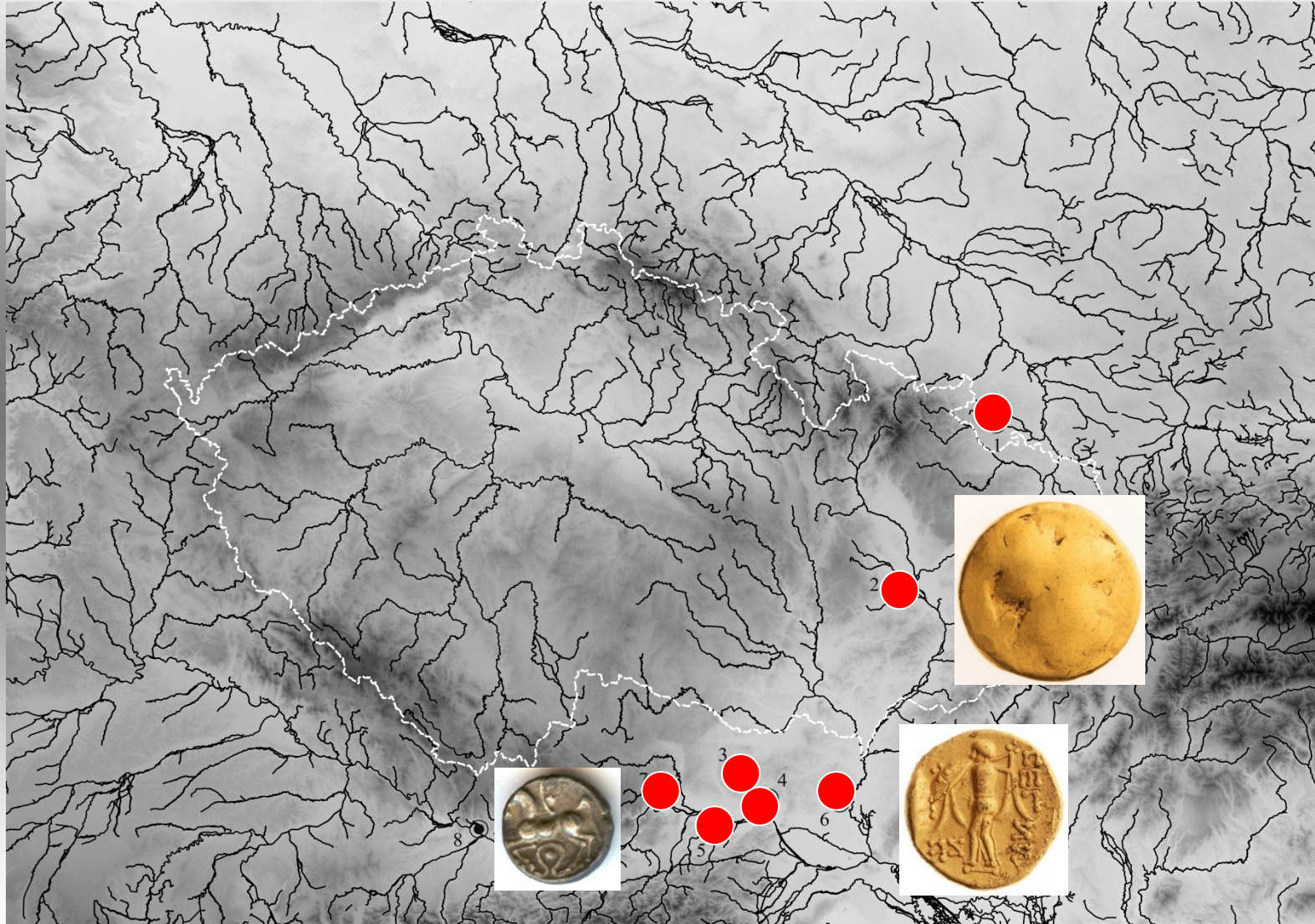

Poklad NECHANICE 1893 (LT C1)

Centrální sídliště horizontu v koridoru Jantarové stezky LT C (c. 250-130 p. K.)

Ražby koridoru Jantarové stezky: A2-A3 (LT C1-2)

1

2

3

4

5

6

7

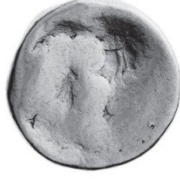
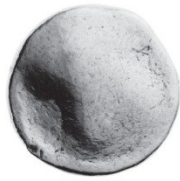
8

Antigonos II. Gonatas

Mincovna: *Amfipolis*, AR tetradrachma, 274/271–260/255 BC

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1 cm

Statér – typ Athéna Alkidemos

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1 cm

1/3 statéru – typ Athéna Alkidemos

1

2

3

4

5

6

7

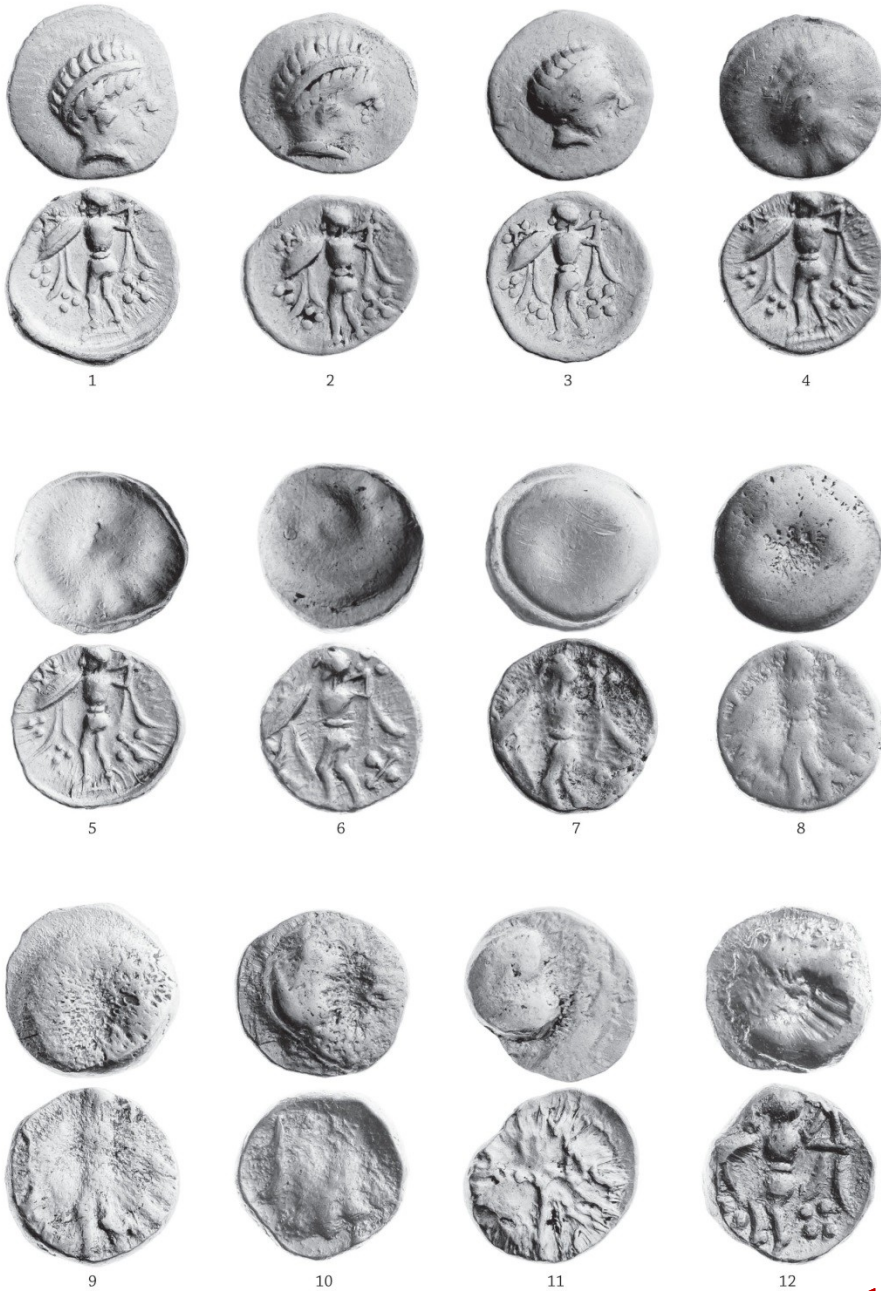
8

1/8 statéru – typ Athéna Alkidemos

1 cm

1/24 statéru – typ Athéna Alkidemos

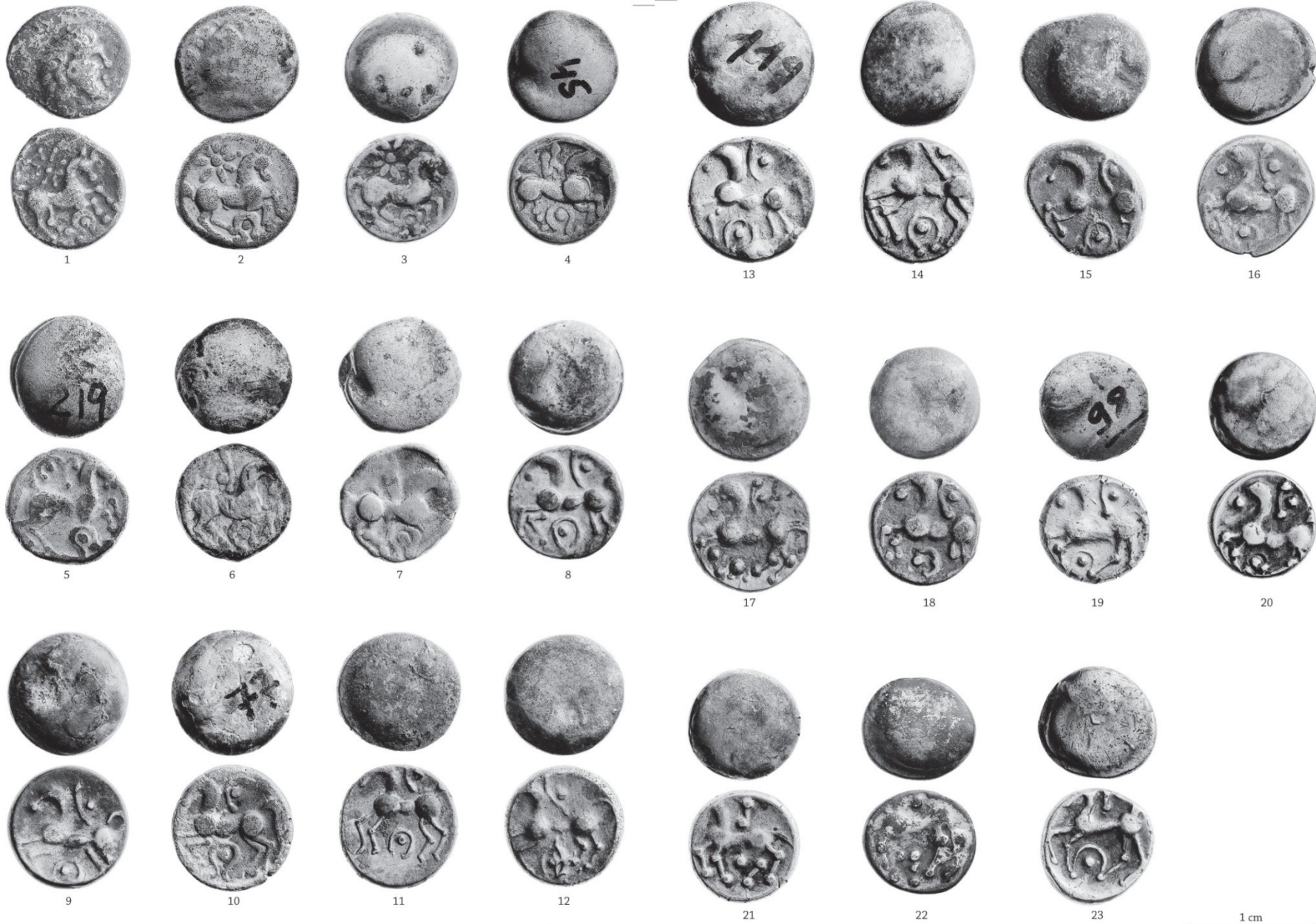
1 cm

AR drachma s hvězdou

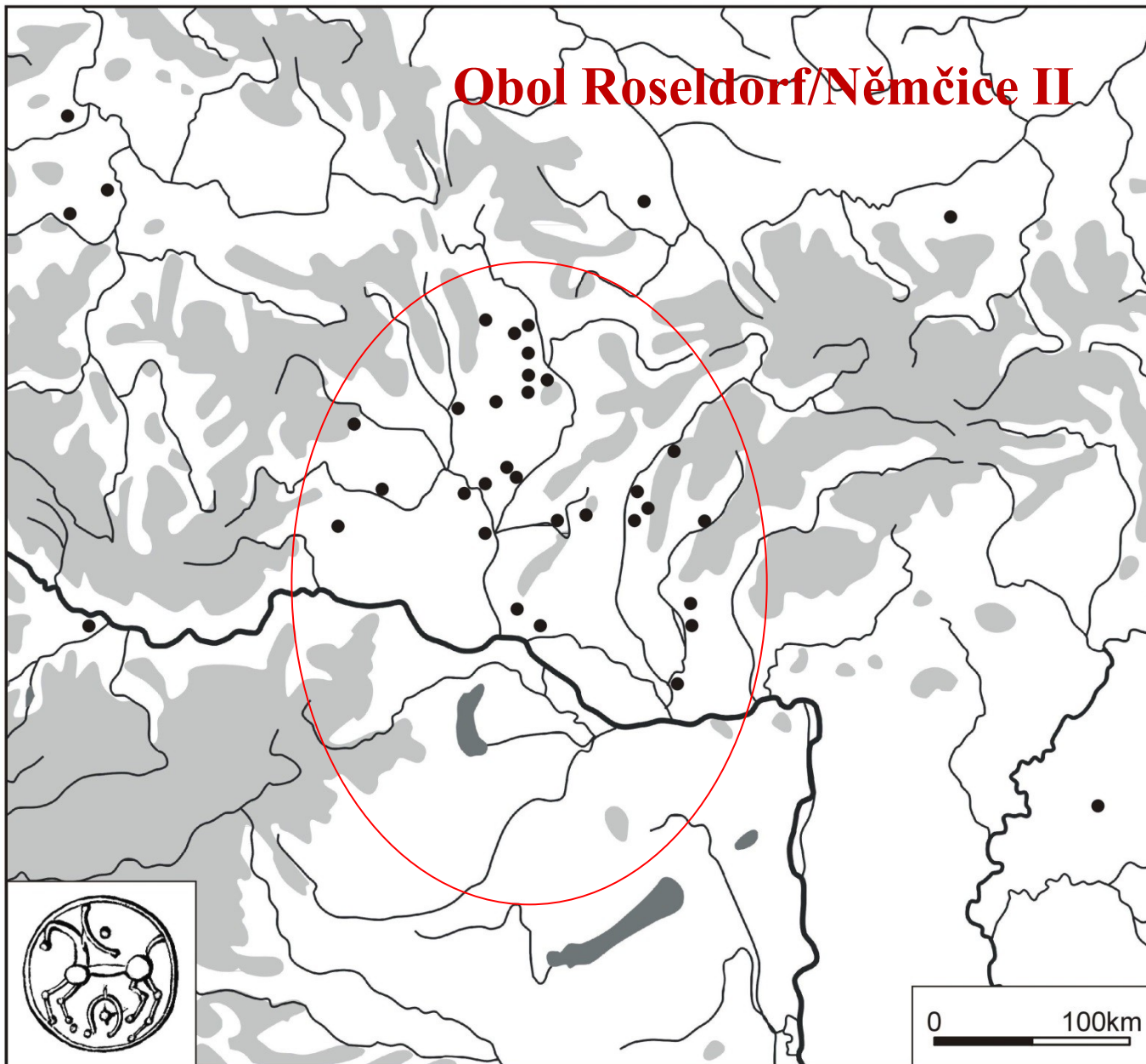

AR 1/2 drachma s hvězdou

AR obol s hvězdou, Rosleorf / Němčice I a II

Obol Roseldorf/Němčice II

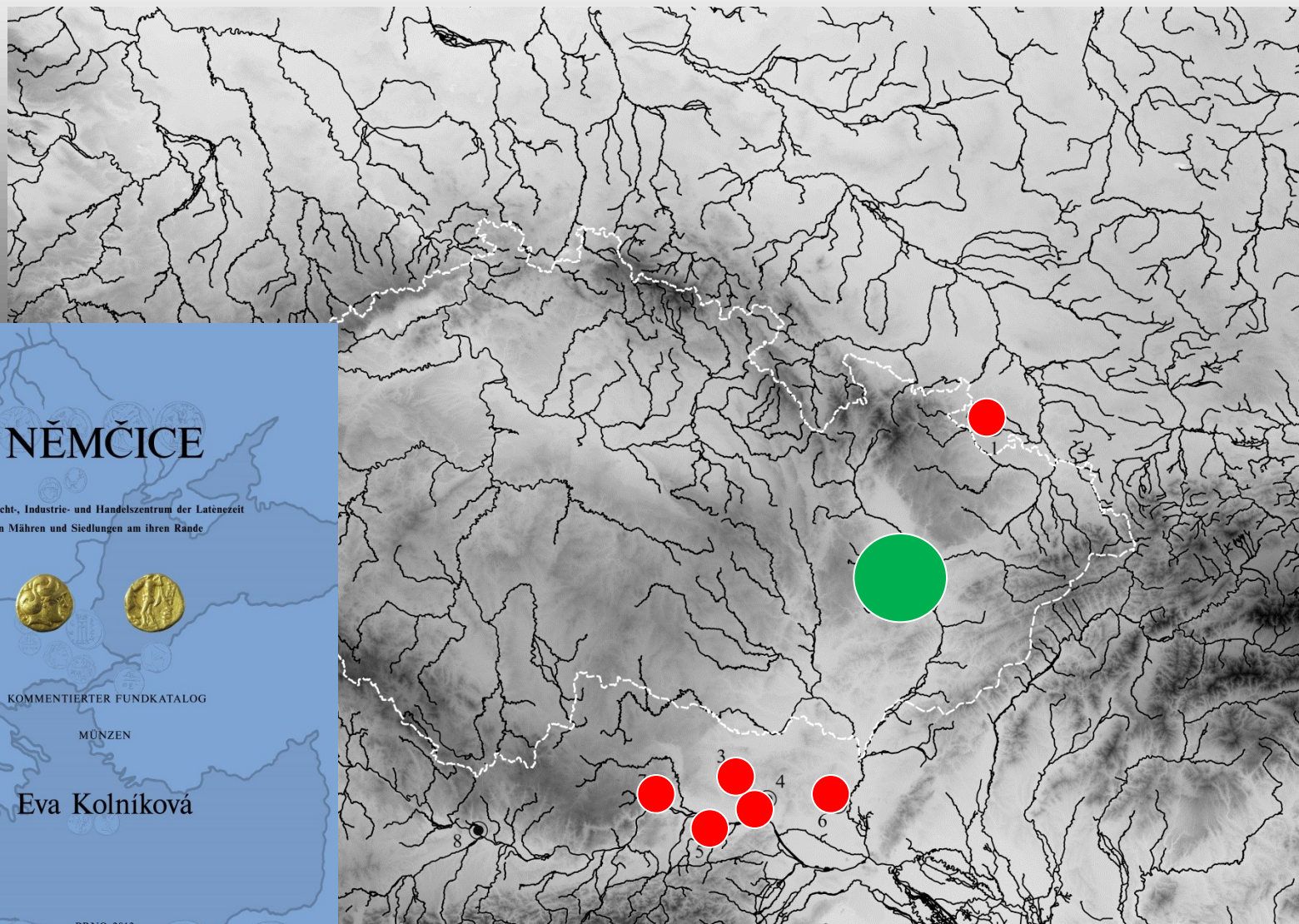

nach: Čižmář/Kolníková

Typ VI:01 – Lysimachos / Athéna Alkidemos
1/3-Statér

Centrální sídliště horizontu v koridoru Jantarové stezky LT C (c. 250-130 p. K.)

NĚMČICE

ein Macht-, Industrie- und Handelszentrum der Latènezeit
in Mähren und Siedlungen am ihren Rande

KOMMENTIERTER FUNDKATALOG

MÜNZEN

Eva Kolníková

BRNO 2012

NĚMČICE – antické mince

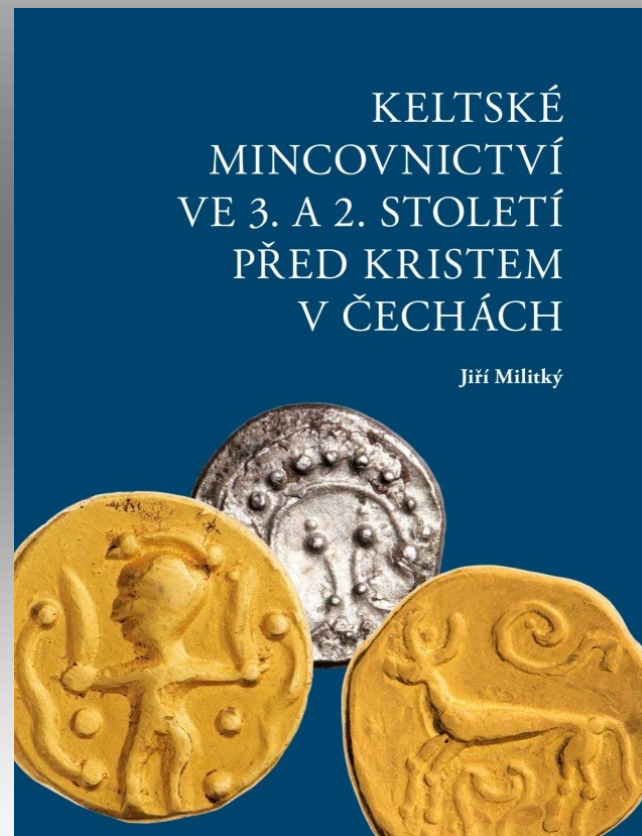

podle: Čižmář/Kolníková

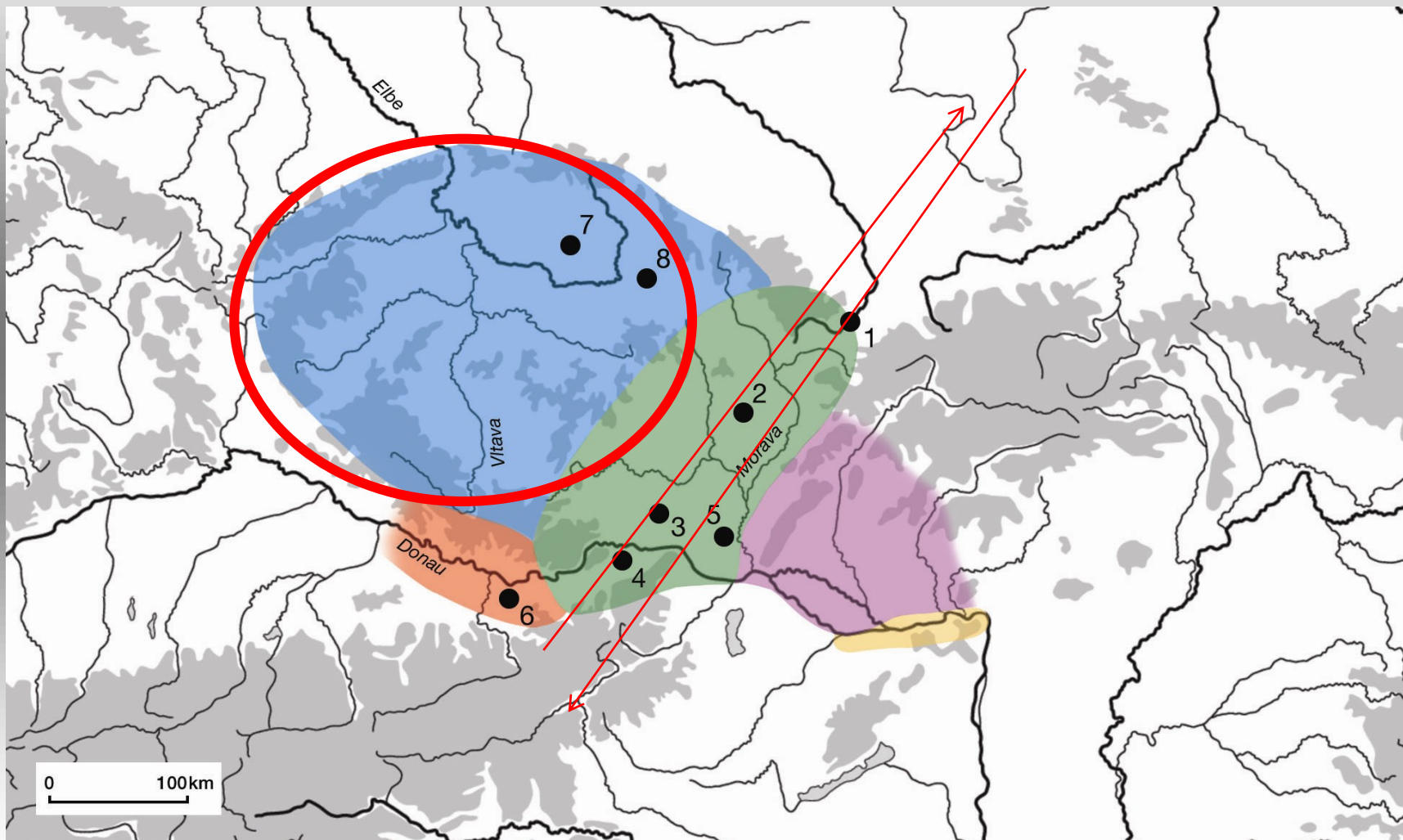
RAŽBY TZV. ČESKÝCH LOKÁLNÍCH EMISÍ

Horizont A2 = LT C1 (c. 250-190/180 p. K.)

Centrální sídliště horizontu LT C1–C2 (c. 250–130 p. K.):

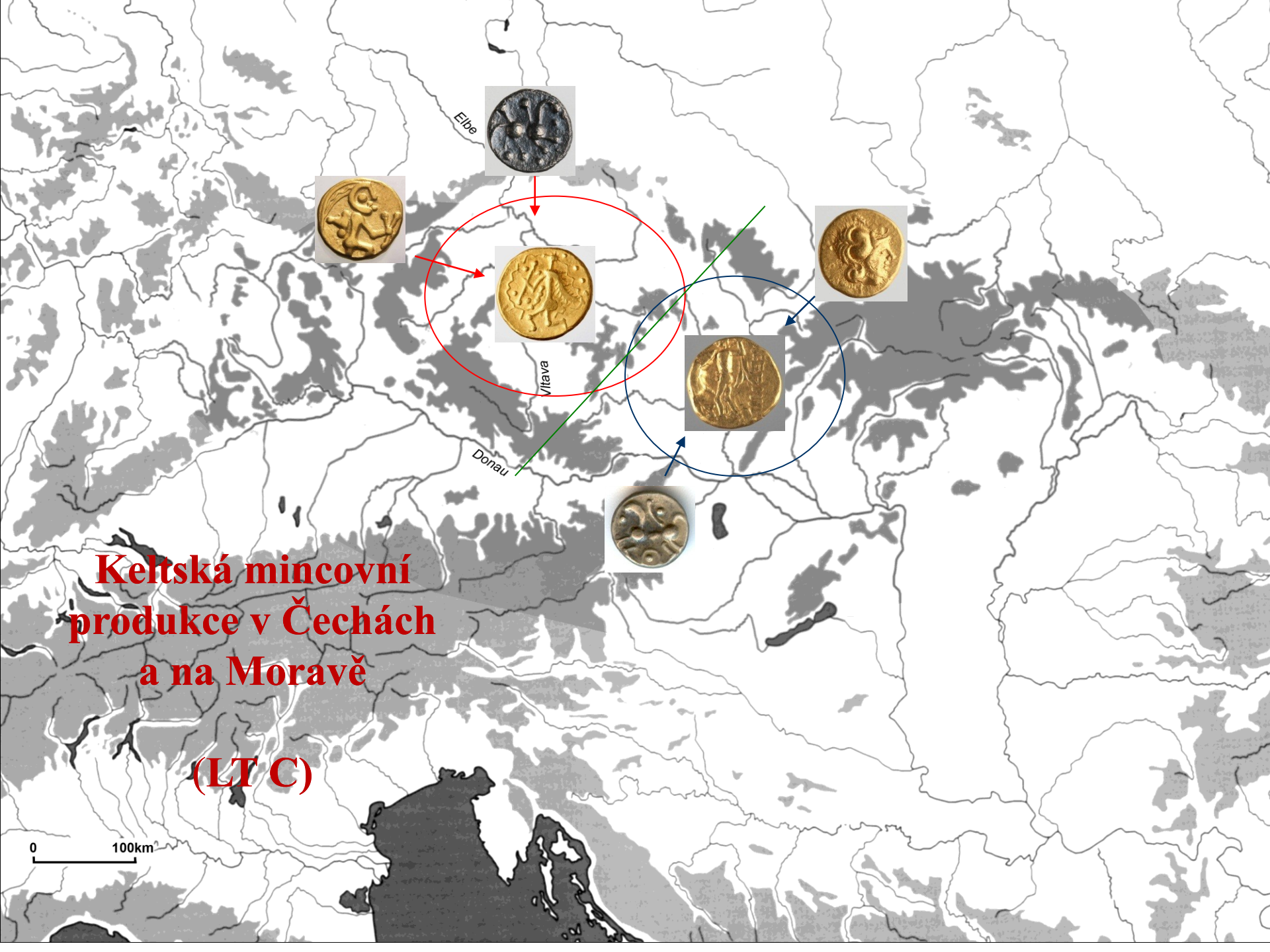
1. Nowa Cerekwia; 2. Němčice nad Hanou; 3. Roseldorf; 4. Etzersdorf; 5. Stripfing.

**Keltská mincovní
produkce v Čechách
a na Moravě**

(LT C)

0 100km

Série II:01 – hlava (či hrbol) / býk

Série II:01 – hlava (či hrbol) / býk

Série II:02 – jelen se symbolem „S“

o 151

• 5b

• 142

Typ II:03 – hlava / klečící postava

Typ II:06 – hlava doleva / kráčející postava
¼ statér

Typ II:08 – hlava doleva / pták s hadem
1/8 statéru

53
111

Typ II:11 – pták čelně / harpyje

Série II:16 – obličej čelně (nebo hrbol) / torques

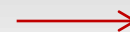
Série II:16 – obličej čelně (nebo hrbol) / torques

Série II:18 – Athéna Alkidemos (lokální napodobenina C)

Série II:18 – Athéna Alkidemos (lokální napodobenina C)

Série II:18 – Athéna Alkidemos (lokální napodobenina C)

102

54

30

21

20

92

Typ II:24 – hlava (nebo hladký hrbol) / kůň s půlměsícem

Série II:25 – klečící postava doprava držící hůlky

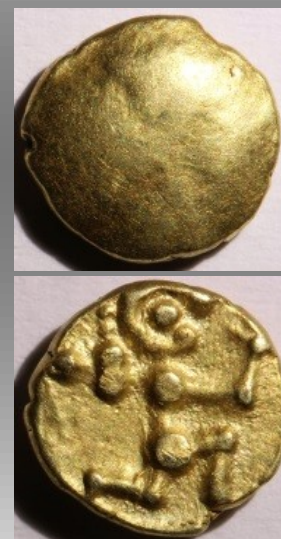
Série II:25 – klečící postava doprava držící hůlky
statér

Série II:25 – klečící postava doprava držící hůlky
1/3 statéru

Série II:25 – klečící postava doprava držící hůlky
1/8 statéru

Série II:25 – klečící postava doprava držící hůlky
suberáty – dobová falza

Poklad NECHANICE 1893 (LT C1/C2)

Série II:28 – kanec / stojící postava

Série II:28 – kanec / stojící postava
Statér

Série II:28 – kanec / stojící postava
1/3 a 1/8 statéru

Typ II:29 – Horoměřice / Dřemčice

Typ II:29 – Horoměřice / Dřemčice

Varianta	Ks	Hm. Rozpětí	Pr. Hmotnost	Č	Ž	N
II:29.1/1	2	0,860–0,845 g	0,847 g	1	-	1
II:29.1/2	21	0,995–0,637 g	0,813 g	18	8	1
II:29.1/3	3	0,852–0,639 g	0,709 g	3	-	-
II:29.1/4	4	0,865–0,78 g	0,822 g	3	-	-
II:29.1/5	8	0,95–0,77 g	0,860 g	8	1	-
II:29.1/6	1	0,766 g	0,766 g	1	-	-
II:29.1/7	9	0,891–0,678 g	0,787 g	9	3	-
II:29.1/8	4	0,91–0,590 g	0,761 g	3	-	-
II:29.1/9	2	0,801 g	0,801 g	2	-	-
II:29.1/10	1	0,726 g	0,726 g	1	-	-
II:29.2/1	1	0,65–0,535 g	0,592 g	2	1	-
II:29.3/1	4	0,842–0,570 g	0,695 g	4	1	-
II:29.3/2	4	0,751–0,498 g	0,657 g	3	-	-
II:29.4/1	2	0,761–0,749 g	0,755 g	1	1	1
II:29.4/2	1	0,641 g	0,641 g	1	-	-

Typ II:29 – Horoměřice / Dřemčice
AR Obol

RAŽBY TZV. ČESKÝCH LOKÁLNÍCH EMISÍ
Horizont A3 = LT C2 (c. 190/180-130/120 p. K.)

Série II:30 – hlava galského stylu / Athéna Alkidemos

Série II:30 – hlava galského stylu / Athéna Alkidemos

Série II:31 – hlava galského stylu / kůň doleva (typ Hrušovka)

Série II:31 – hlava galského stylu / kůň doleva (typ Hrušovka)

16 ● 19

128 ●

Typ II:32 – trikvetrum / kuň doprava

Série II:34 – kůň doleva / klečící postava s hůlkou

Série II:34 – kůň doleva / klečící postava s hůlkou

**„OSOVI 2“ (2009)
Böhmische Lokaltypen
(LT C2)**

1570↑

107 □

5a □

30 ●

80 ●

21 ●

71 ●

10 ●

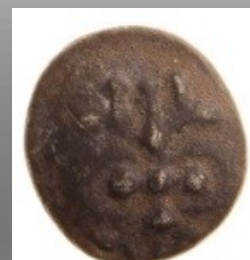
125 ●

128 ●

Série II:35 – symetrický ornament / kůň

Série II:35 – symetrický ornament / kůň

159○

■ 4

● 80

● 21

● 128

Série II:36 – rotující ptačí křídla / kuň

Série II:36 – rotující ptačí křídla / kůň

107

44
1

50

119

141

Typ II:38 – torques lemovaný kuličkami

Typ II:38 – torques lemovaný kuličkami
AR obol

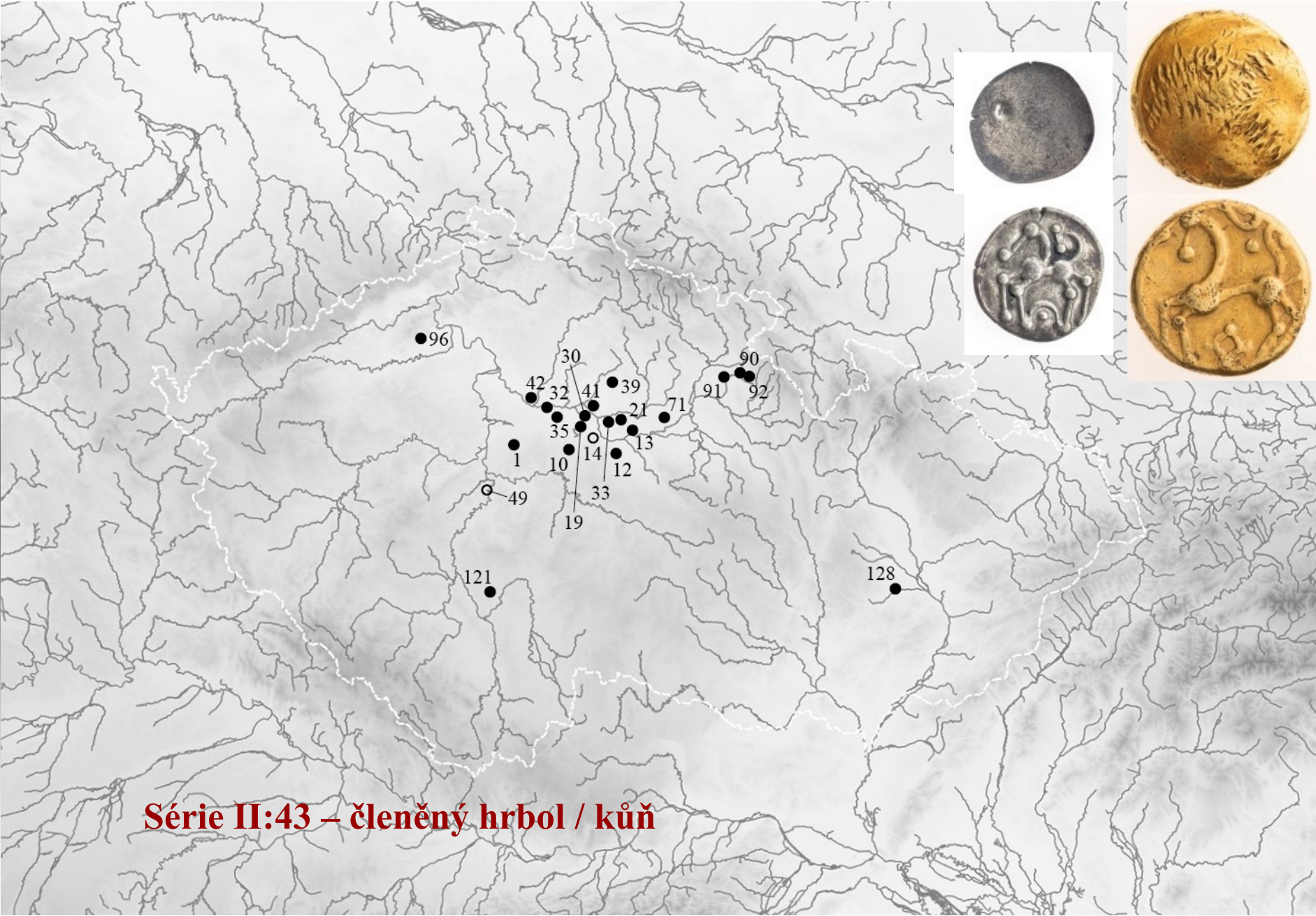

21

68

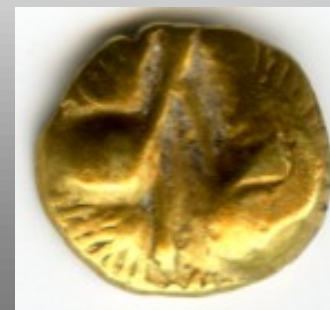
128

Typ II:39 – protoma Pegase

Série II:43 – členěný hrbol / kůň

Série II:43 – členěný hrbol / kůň

**Série II:43 – členěný hrbol / kůň – var. Bi
AR obol**

AR obol Rosleorf / Némčice II

Série II:43 – členěný hrbol / kůň – var. Bi AR obol

Varianta	Ks	Hm. rozpětí	Pr. hmotnost	Č	Ž	N
II:43.4/1	31	0,894–0,329 g	0,618	17	7	12
II:43.4/2	1	0,507	0,507	1	-	-
II:43.4/3	9	0,800–0,557 g	0,679	3	-	6
II:43.4/4a	16	0,723–0,358 g	0,527	11	6	5
II:43.4/4b	1	0,437 g	0,437 g	1	-	-
II:43.4/5	1	?	?	?	-	-
II:43.4/6	5	0,785–0,463 g	0,607 g	5	3	-
II:43.4/7	1	0,630 g	0,630 g	1	-	-
II:43.4/8	10	0,794–0,587 g	0,674 g	10	5	-
II:43.4/9	1	0,598 g	0,598 g	1	-	-
II:43.4/10	1	0,694 g	0,694 g	1	-	-
II:43.4/11	10	0,794–0,505 g	0,631 g	10	5	-
II:43.4/12	2	0,596–0,583 g	0,589 g	2	2	-
II:43.4/?	2	0,509–0,499 g	0,504 g	2	2	-

57
111
112
46

Typ II:45 – hrból / hrból s náznakem torquesu

Typ II:45 – hrbol / hrbol s náznakem torquesu

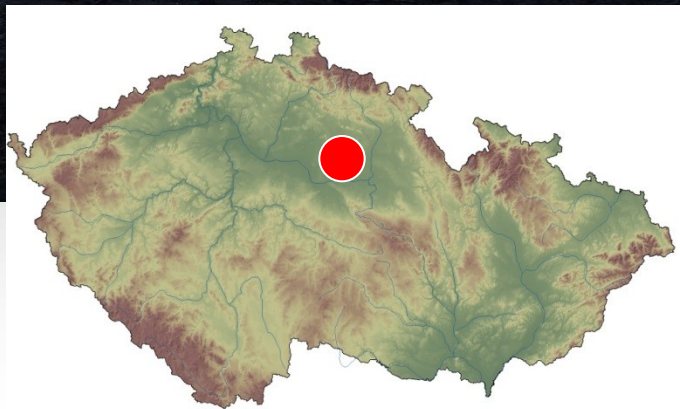
1	II:45.1/1 (1)	AV statér	Radnice 112/1	7,93
2	II:45.1/1 (2)	AV statér	Davle 46/1	7,87
3	II:45.1/1 (3)	AV statér	Křivoklát 57/1	7,810
4	II:45.1/1 (4)	AV statér	Podmokly? 111/5	7,713
5	II:45.1/2 (1)	AV statér	-	7,815

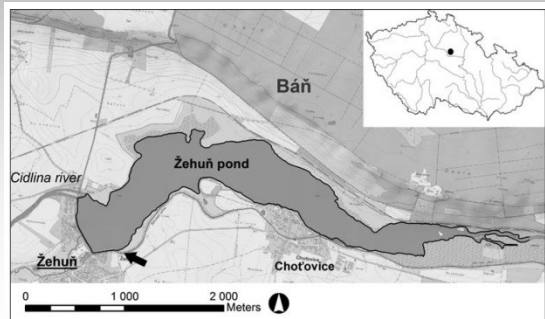
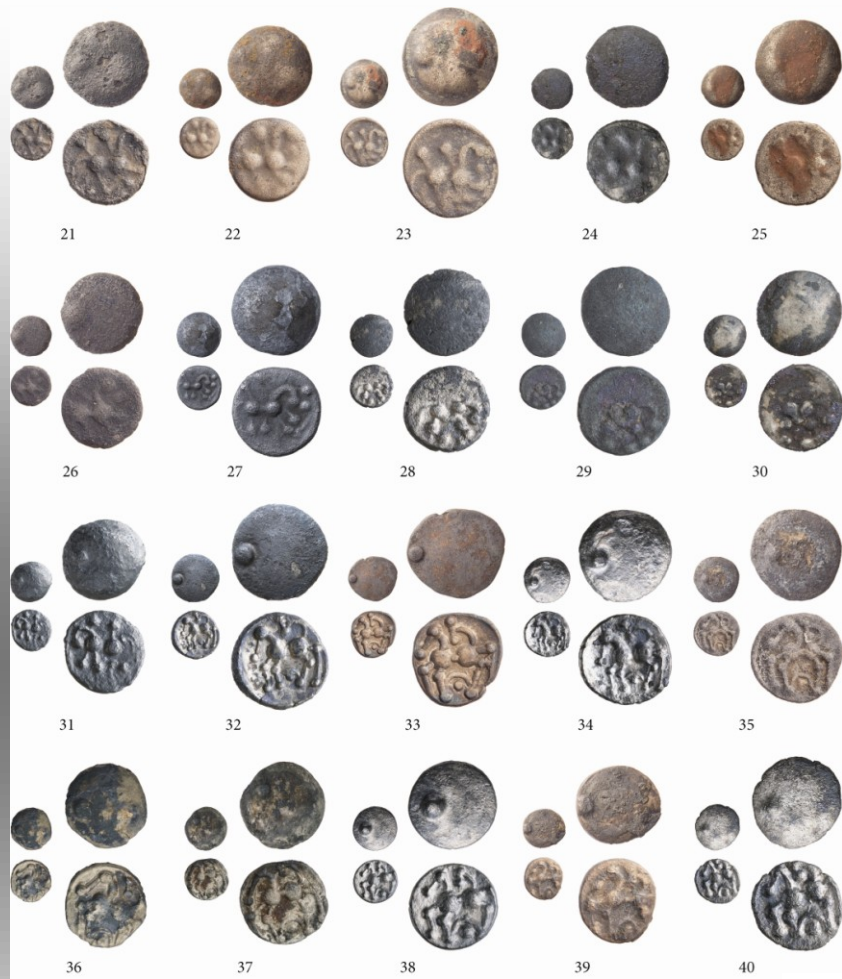
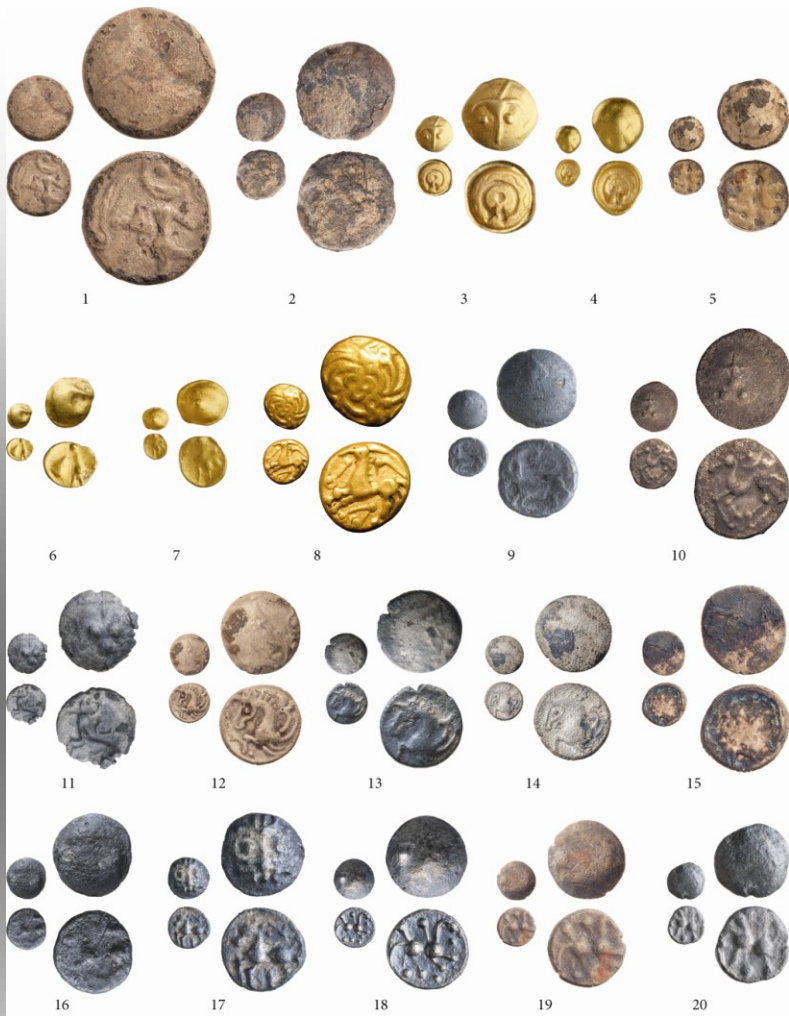

111 ■
5b ●
1 ●

Typ II:49 – stylizovaná hlava / náznak trojúhelníku (B)

Žehuň - centrální sídliště

Celtic coins from the central site of Žehuň
 Keltští mince z centrálního sídliště v Žehuň
 Žil MOHY

Iron Age site in Žehuň, Central Bohemia
 An open settlement with central functions
 Žehuň u sídliště Čechab
 Otevřené sídliště s důležitými centrálními funkcemi

Alžběta Douchalová – Jan Křížek – Tomáš Margal – Štěpán Křížek – Jiří Mlýný

1. Introduction

The Iron Age site in Žehuň, Central Bohemia, is an open settlement with central functions. The site is located in the Baň region, near the Cidlina river. The site was excavated in 2012 and 2013. The excavation revealed a large open settlement with central functions, including a central area with a large circular feature and a central area with a large circular feature. The site is located in the Baň region, near the Cidlina river. The site was excavated in 2012 and 2013. The excavation revealed a large open settlement with central functions, including a central area with a large circular feature and a central area with a large circular feature.

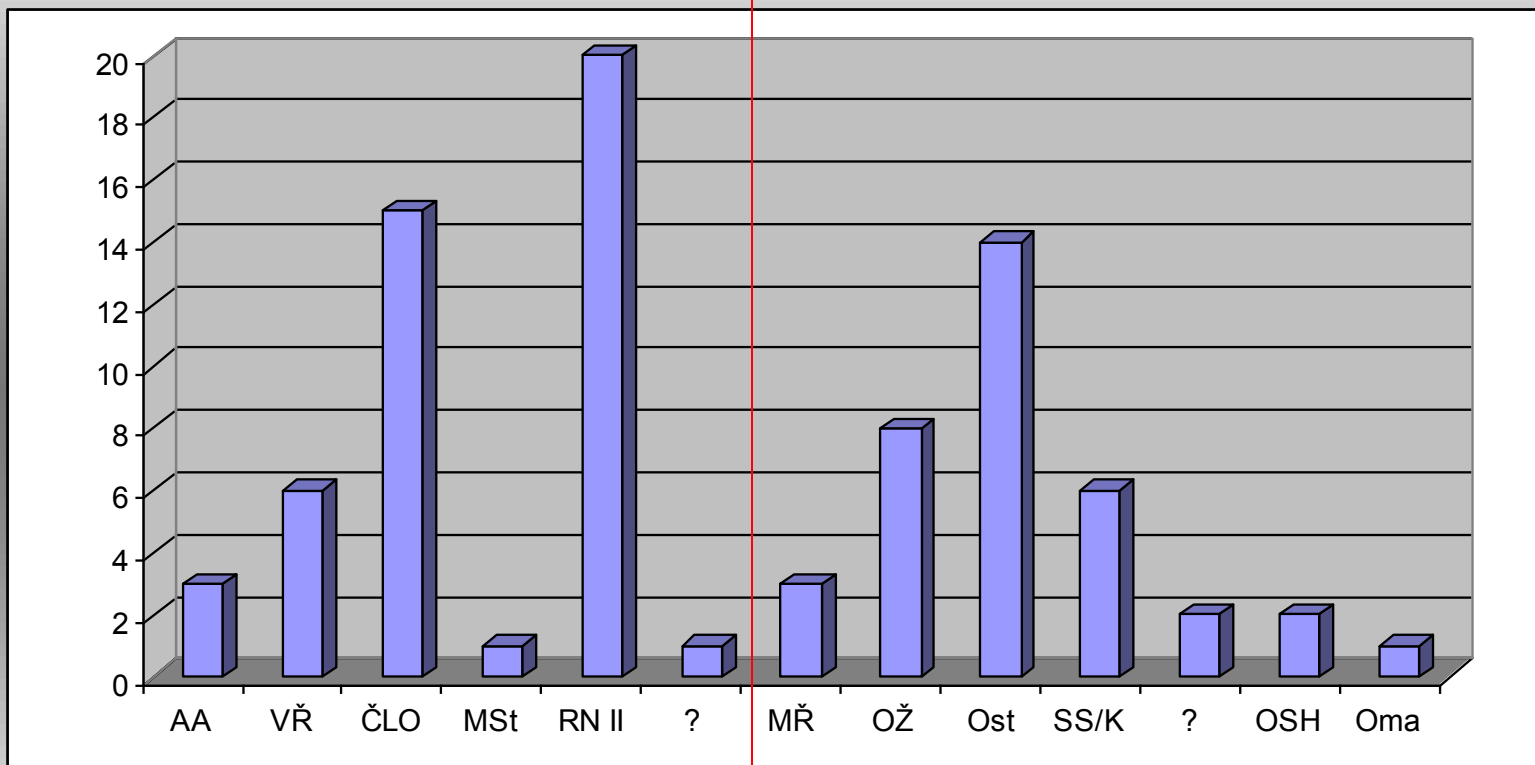
2. The central area of knowledge on Celtic settlements in Bohemia and Moravia

The central area of knowledge on Celtic settlements in Bohemia and Moravia is a topic that has been discussed in the literature. The central area of knowledge on Celtic settlements in Bohemia and Moravia is a topic that has been discussed in the literature. The central area of knowledge on Celtic settlements in Bohemia and Moravia is a topic that has been discussed in the literature.

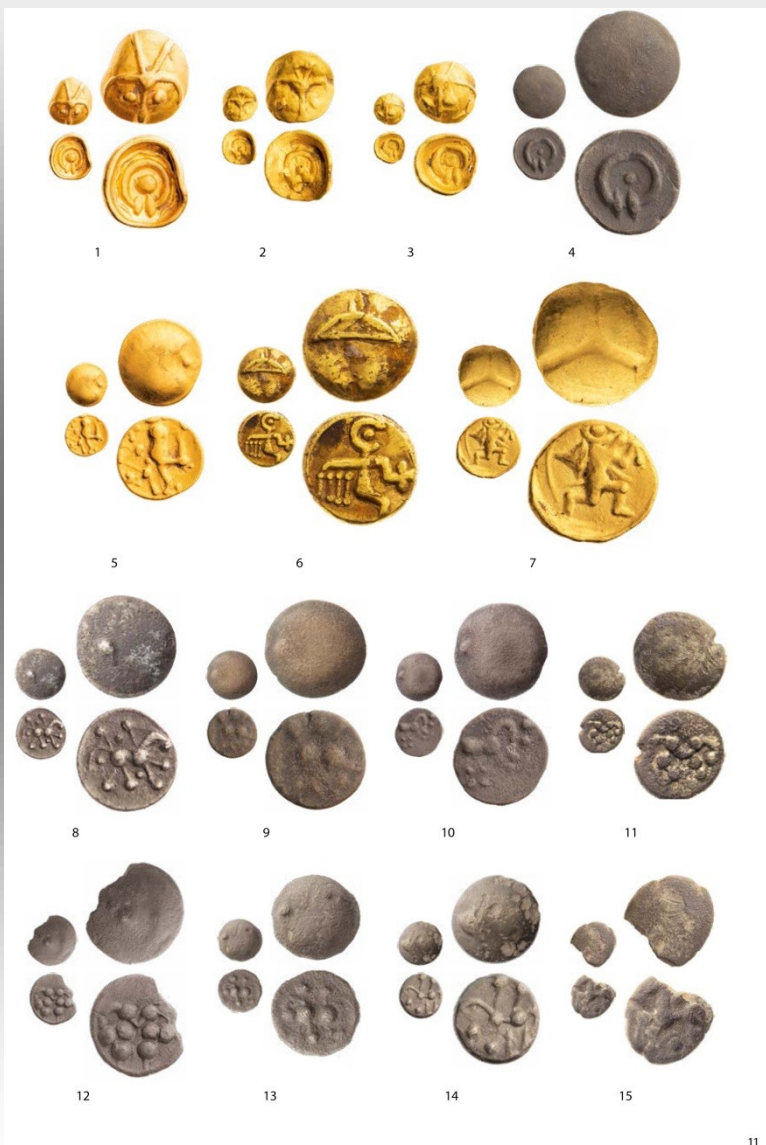
Žehuň (143 mincí)

LT C

LT D1

Vraclav – sídliště

11

12

Numismatický sborník 32/1 • 2018

KELTSKÉ MINCE ZE SÍDLIŠTĚ VRACLAV (OKR. ÚSTÍ NAD ORLICÍ)

Příspevek k otázce lokality centrálního charakteru v Čechách z pohledu numismatiky

JH MILITKY – David VICH

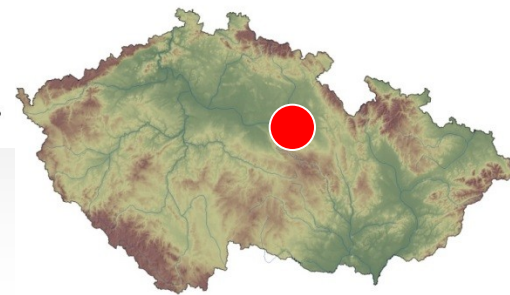
Abstract – Celtic coins found at the Vraclav settlement (Ústí nad Orlicí district). Contribution to the problems of localities of central character in Bohemia from the numismatic point of view.
The locality of Vraclav was discovered in 1997, and since 2003, the surface examination was followed also by systematic prospection with use of metal detectors. Recently, some 28 Celtic coins, one Greek coin and two pieces of chopped silver are documented at the Vraclav settlement. The coin of the coin-group is represented mainly by the coins of the La Tène C/Period (LT C) produced on the Bohemian territory, which is enriched by the Moravian imports. The latest coins come from the Oppidum Period (LT D).

☉ Celtic coins, settlement, communication, LT C, LT D

Úvod

Stadium počátků a starší fáze keltského mincovnictví ve střední Evropě (horizonty A1–A3) odpovídající archeologické chronologii LT B2b–LT C2. Měřítko 2016a, 12–13) dnes patří mezi významná sídla numismatického výzkumu. Pro střední Evropu byla tato problematika souhrnně shrnuta před nedávnou dobou (Militký 2015b). Dnes je zřejmé, že pro období horizontu LT C je zásadní poznání spektra rituálních mincí z areálů centrálních sídlišť, jejichž existence je dokladována především na území mezi Slezskem a nadřadným územím Dohorní Rakouskem, tedy v oblasti souhrnně označované jako koridor Jantarové stezky. Významným posunem v poznání situace na Moravě bylo to monografické zpracování mincovního nálezu z sídliště Náměstec nad Hanou (Kochánková 2012). Komplexnější pohled na mincovní produkci v koridoru Jantarové stezky poskytl také nedávná studie T. Šestákové (2015). Téma centrálních sídlišť horizontu LT C na českém území bylo do nedávné doby prakticky neznámé – velkým přínosem a zároveň podnětem je objev a publikace centrálního sídliště v Zelené u pohledu archeologie (Austřicová – Kyselá – Mangerl – Kvašný – Militký 2016) i numismatiky (Militký 2016). Pro pochopení vývoje a delimitování mincovní produkce na českém území v horizontu LT B2b–LT C2 je však zcela klíčové nové kompletní monografické zpracování celého sídliště (Militký 2016a).

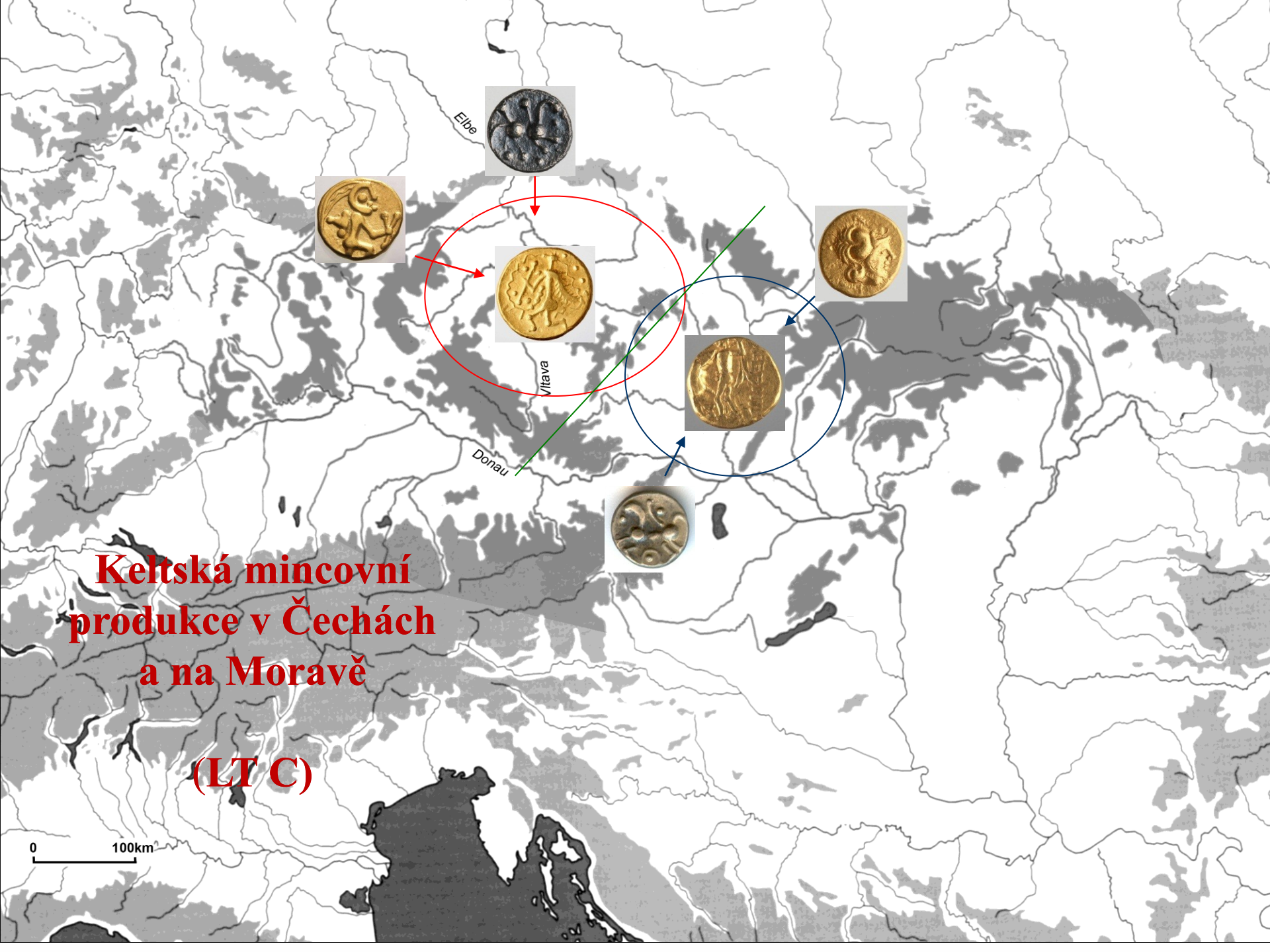
V rámci této publikace byl zveřejněn nově nalezený fond ze sídliště ve Vraclavi (Militký 2016a, 312, 357–366, č. 661–22). Do katalogu však nebyla zahrnuta, v souladu s chronologickým konceptem knižky, jedna mince z oppidálního období. Navíc při příkladech v roce 2018 se počet mincí z této lokality zvýšil o dalších osm exemplářů. Následovně fonde z vrahlebského sídliště je tedy na tomto místě znovu věnována zvláštní pozornost. Cílem této studie je mj. zdůraznění mimořádného významu zdědí nálezu koinex a také zasazení lokality do komplexnějšího obrazu poznání o době laténské v oblasti česko-moravského pomozí.

**Keltská mincovní
produkce v Čechách
a na Moravě**

(LT C)

0 100km

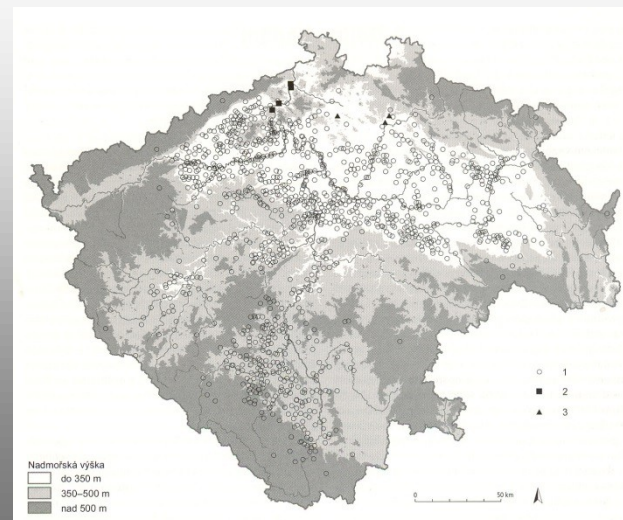
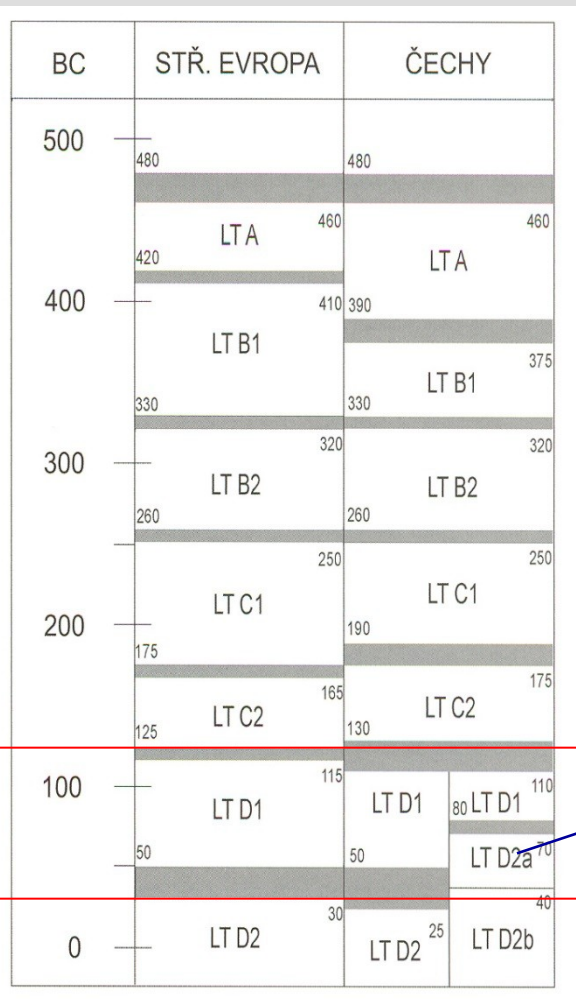

**MINCOVNICTVÍ
OPPIDÁLNÍHO OBDOBÍ
LT D1-D2 (c. 130/120-40/20 p. K.)**

Chronologie doby laténské a periodizace bójského mincovnictví

Fáze	Datování	LT	Zlaté mince	Sříbrné mince
A	asi 250–150/130	C1–C2	Čechy a Morava: statéry typu Niké; statér typu Plumlov; 1/3, 1/8 a 1/24statéru typu Athéna-Alkis Čechy: emise tzv. vedlejších řad	Čechy: ? Morava: patrně mince s lyrovitým znakem (4drachmy a jejich díly); drobné mince typu Roseldorf/Němčice I a II
B	asi 150/130–100/80	D1a	Čechy a Morava: mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8)	Čechy: kvinár pražského typu (?); obol typu Stradonice Morava: obol blízký typu Stradonice
C	asi 100/80–70/60	D1b	Čechy a Morava: mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8)	Čechy: kvinár pražského typu (?); obol typu Stradonice Morava: obol blízký typu Stradonice
D	asi 70/60–41/40	D1b/D2	JZ Slovensko: mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8); někdy s nápisem BIATEC, BIAT či BIA Čechy a Morava: patrně nejmladší mušlovité statéry a jejich díly (1/3, 1/8)	Čechy: patrně obol blízký typu Karlstein Morava: ? JZ Slovensko: hexadrachmy typu Biatec s nápisy AINORIX, BIATEC, BUSSU, BUSSUMARUS, COBROVOMARUS, COISA, COVIOMARUS, COUNOS, DEVIL, EVOIURIX, FARIARIX, IANTUMARUS, MACCIUS, NONNOS a TITTO; drobné mince typu Simmering; obol blízký typu Karlstein

Stradonice

Třisov

Hrazany

Závist

**České
Lhotice**

**Staré
Hradisko**

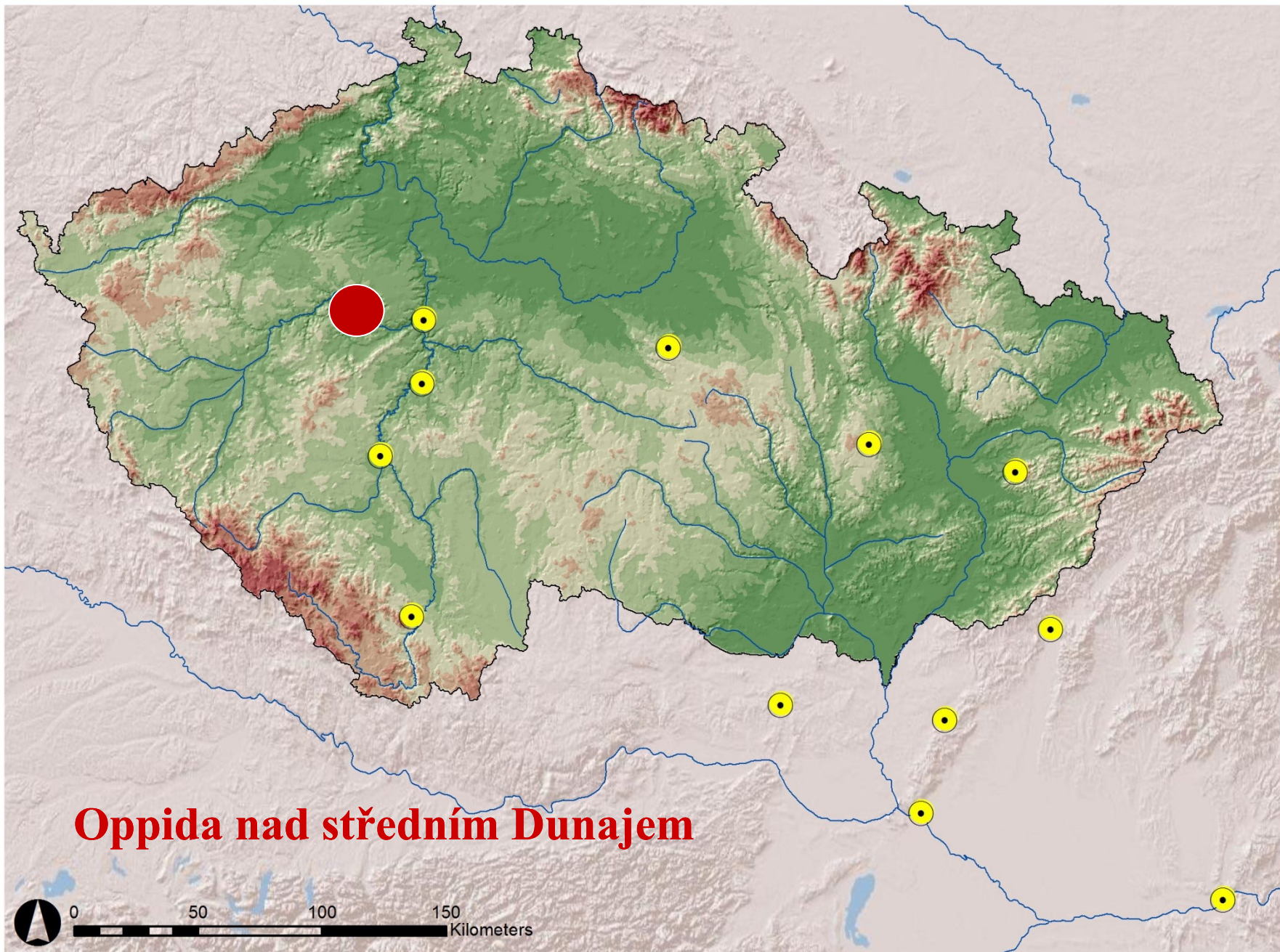
Bratislava

Oberleiserberg

Ostřihom (?)

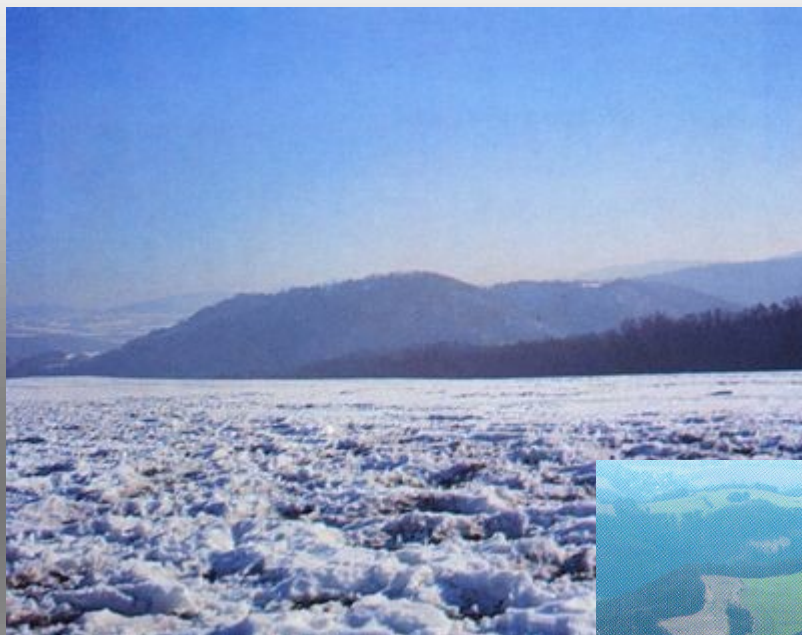
Oppida nad středním Dunajem

Oppidum Stradonice z pohledu numismatiky

STRADONICE (okr. Beroun)

cca 90 ha

- výzkumy 1902, 1929, 1935-1936,
1981

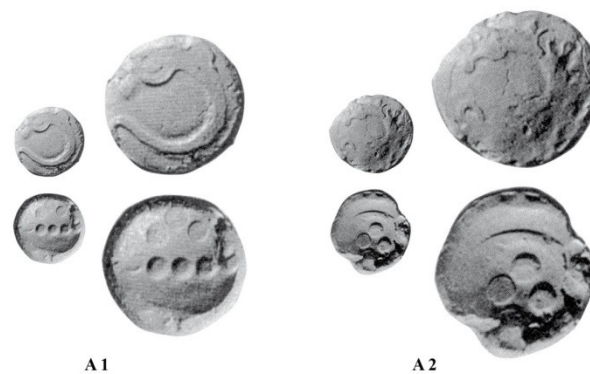
- vznik asi po 150, opevnění
okolo 120 př. Kr.

Stradonice:

Poklad 1840 (A)

Poklad 1862 (B)

Lorber, E. 1923:

Nález zlatých penězů na Hradišti u Stradonic roku 1877.

Věstník numismatické společnosti československé 5, 200–201.

Ed. Lorber:

Nález zlatých penězů na Hradišti u Stradonic roku 1877.

O tomto nálezu podány byly již zprávy ve spisech: E. Fiala: Beschreibung böhm. Münzen. Praha 1891, str. 7. a Dr. Pič: Starožitnosti země české, díl II., sv. 2, str. 1. a 10. a sice v tom smyslu, že bylo tehdy nalezeno 200 kusů t. zv. duhových misek. Pro historii mincovnictví důležitá jsou fakta o větších nálezích, neboť podávají nám svědectví o staré kultuře, bohatství naší země a přinášejí numismatům, archeologům a jiným badatelům mnohé nové poznatky.

V poslední době přikloňují se mnozí odborníci k tomu mínění, že některé zlaté a stříbrné peníze předhistorické, zvláště ty z nálezů na „Hradišti“ raženy byly u nás v zemi.¹⁾ Nálezy potvrzují neklamně, že se na „Hradišti“ mincovalo. V chatách s hliněnou hladkou vypálenou podlahou nalezeny vážky, hliněné desky s důlky, ve kte-

*) Newald, strana 103.

¹⁾ Viz 1. Dr. Pič: Star. z. č. Hradiště u Stradonic str. 29–30

2. Věstník N. S. Č. 1919, str. 46

3. H. v. Koblitz: „Beiträge“ v Mitteilungen d. öst. Ges. für Münzkunde 1918, str. 8.

rých se taval odvážený kov na střížky, množství stříbrných kuliček a roztepaných střížků, škváry atd.

V dílnách pro ražby zlatých penězů, jest střížek ovšem velkou vzácností a nalezeny jen úlomky zlatých střížků ve váze 0.10, 0.20 gr, nebo při tavení uklouzlá kulička o 0.5 gramu. Byla tu jistě větší opatrnost při práci s drahým kovem, ačkoliv těžba domácího zlata byla asi hojná.²⁾ Dílny takové se tam najdou podnes.

Pro důležitost věci sbíral jsem zprávy o tomto nálezu z r. 1877 a dovoluji si je, protože podávají přibližně správný počet nalezených mincí, tímto krátce uvést ve známost.

Liborius Lebr, syn hrobníka, kopal v srpnu 1877, na „Hradišti“ na poli, zvaném Vysoká mez, v místě proti zámku Nižboru a tu ku svému nemalému úžasu nalezl v zemi hromádku zlatáků. Chvatně je sebral — bylo jich něco přes 200 kusů — a běžel s kořistí domů.

Přítomný Petr Maleček pátral v jamce a nalezl nížeji v zemi ještě přes 500 zlatáků. Také třetí muž, jménem Hebr nalezl jistý počet a když se věc v obci rozhlásila, spěchali mnozí k místu a cestou nalezli 15 kusů mincí, které první nálezci poztráceli. Podle otisků v zemi bylo znáti, že zlatý poklad byl uložen v koženém měšci, řemínkem utaženém. Největší část zlatých penězů byly „duhové misky“ ve váze 2 dukátů, na některých byl obraz hada nebo stočené ryby, dále byly zastoupeny „třetinky“ a „šestinky“ rázu stradonického. Na některých „třetinkách“ byl obraz bojovníka s přilbou a lukem.

Nálezci prodali zlaté peníze v Praze a obdrželi za ně dohromady 8.000 zlatých. Protože jim byla placena jen cena zlata, možno počet penězů správně odhadnouti na více jak 700 kusů.

Jen několik lepších kusů bylo z celého tohoto nálezu zachováno a vše ostatní roztaveno.

Číslice 700 by zajisté ještě vzrostla, kdyby všichni nálezci se byli přihlásili, ale dědečkové vyprávěli, jak se nálezci vedlo r. 1771 ve vesnici Podmoklech, kde „sedláci žalářování i bití byli a mnozí smrt z toho měli“³⁾ a proto nikdo se s nálezem nepochlubil. Ti pak co v Praze prodali, do Ameriky se vystěhovali.

Na Hradišti již od pradávných dob nalézají se zlaté peníze a staří lidé říkávali, že jest „Hradiště“ tak bohaté, že by za to stálo je „na řešetě přepocívat“.

Ovšem, že ta stará sláva již vyprchala a nyní jen sem tam se někdy zlatá „duhovka“ nalezne, ač není vyloučena možnost většího nálezu, který by, doufáme, lepšího osudu se dočkal, než poslední velký nález z r. 1877.

Stradonice: Poklad 1877 (C)

C1

C2

C6

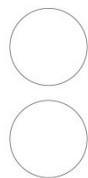
C7

C8

C3

C4

C5

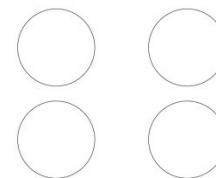
C9

C10

C11

C12

C13

STRADONICE – „Zlatá horečka“ 1877-1881

Vznik velkých sbírek:

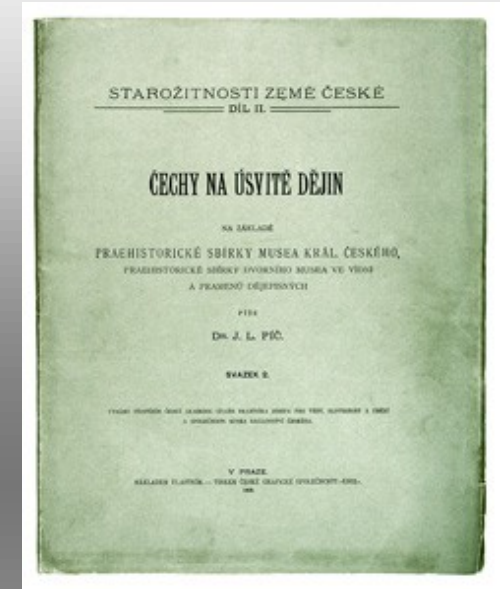
Dr. Štěpán Berger – NM Praha (1901)

W. Grosse – KHM a NH Wien (1881)

Fürstenberská sbírka – hrad Křivoklát

Eduard Lorber - neznámá (+1941)

Emanuel Mikš – NM Praha (1922)

OPPIDUM HRADIŠTĚ U STRADONIC

*Komentovaný katalog mincovních nálezů
a dokladů mincovní výroby*

Jiří Militký

**2481 mincí
+ tři depoty**

Stradonice: Mince horizontu LT C

1

2

8

9

10

3

4

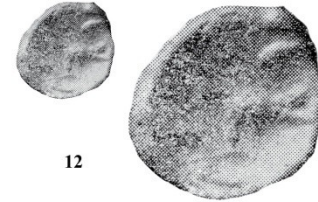
5

11

12

6

7

13

Mincovní systém LT D1

Statér

1/3statéru

1/8statéru

obol

Bójové, najstarší 1/3statérů (LT C2/D1)

83

84

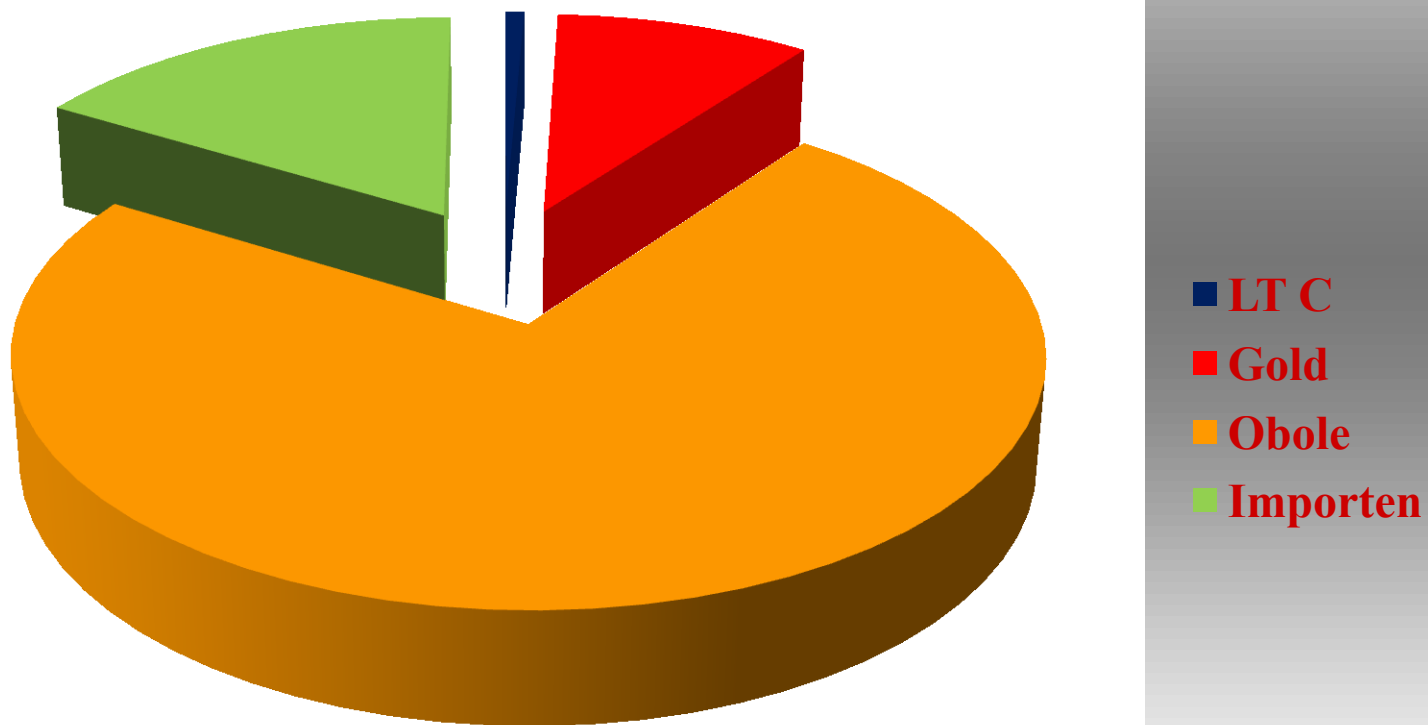

85

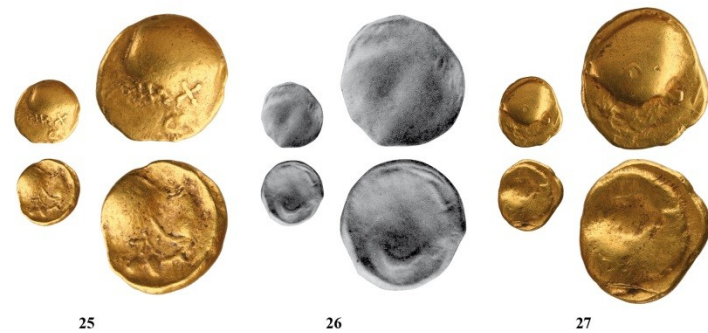

86

Stradonice: Ztrátové mince - 2481 ks
(nové detektorové nálezy = 1173 ks – 47 %)

Bojové, AV statér

52

53

54

65

66

55

56

57

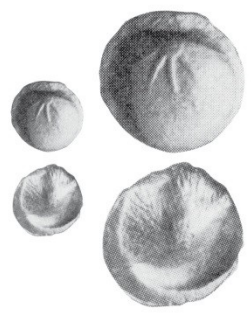
67

68

69

58

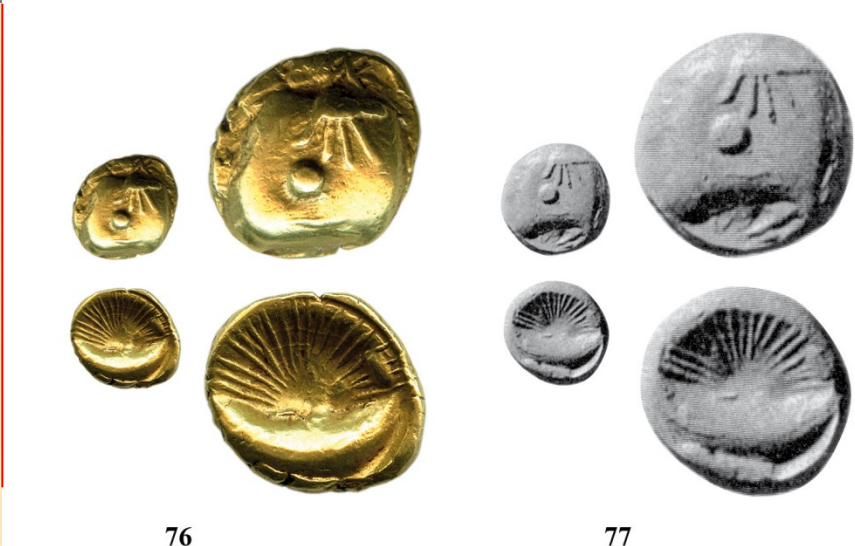
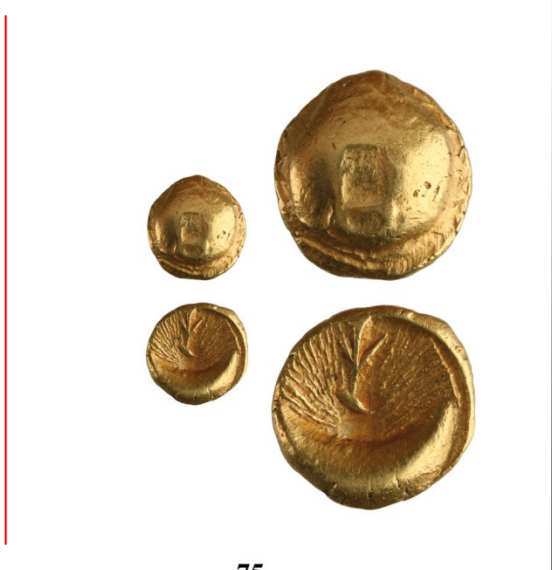
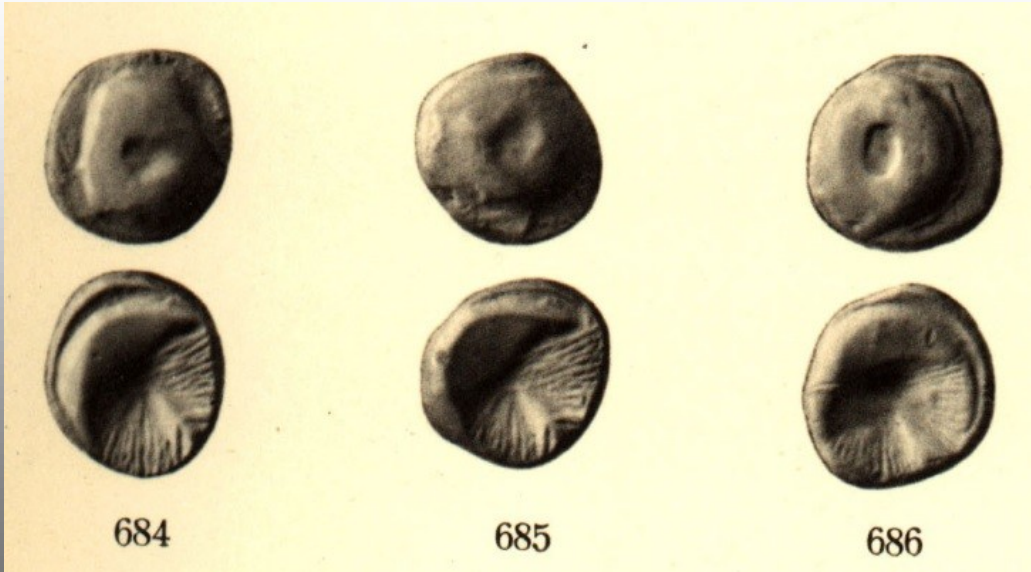
70

71

72

Č.	Inv. č.	Nominál	Série	Au	Ag	Cu	Zn	Sn	Sb	Hg	Pb	Bi
18	NM, H5-27170	statér	-	97,7	1,5	0,6						
23	NM, H5-201347	statér	B:10	95,7	3,7	0,4						
24	NM, H1-235444	statér	B:10	97,2	2,2	0,3						
25	NM, H1-235441	statér	B:10	96,5	2,4	0,7						
27	NM, H5-201199	statér	B:4b	99,3	0,4	0,2						
29	NM, H1-235436	statér	P 270	93,3	5,8	0,6						
31	NM, H1-235437	statér	B:7	97,2	2,2	0,3						
39	NM, H5-29907	statér	B:8	95,9	3,8	0,1	0,3	0,1	0,05	0,1	0,1	0,1
45	NM, H1-235440	statér	B:8	94,6	4,4	0,6						
46	SS B, PS 211-2010-001	statér	B:8	96,9	2,5	0,4						
48	NM, H1-235406	statér	B:11	95,9	3,3	0,6						
53	NM, H1-235439	statér	B:11	93,8	5,3	0,6						
56	NM, H1-235445	statér	P 341	93,9	5,3	0,4						
57	NM, H5-29908	statér	C:13a	93,4	5,3	0,8	0,3	0,1	0,05	0,1	0,1	0,1
59	NM, H1-235438	statér	C:13a	93,6	5,2	0,8						
65	NM, H1-235438	statér	C:13b	94,0	4,7	1,1						
68	NM, H1-235443	statér	C:13b	94,0	4,9	0,8						
69	N. Bydžov, N 618	statér	C:14	94,4	5,2	0,4						
70	SS A, PČ 4329	statér	C:14	93,9	4,9	0,78		0,05	0,05			
71	SS A, PČ 4936	statér	C:14	93,6	6,1			0,05	0,05			
72	SS A, PČ 5743	statér	C:14	92,5	7,2			0,05	0,05			
75	NM, H1-235442	statér	C:14	90,0	7,4	1,0						
				91,9	6,9	1,1						
78	RGZM O.25567	statér	C:15	85,0	12,0	3,5						

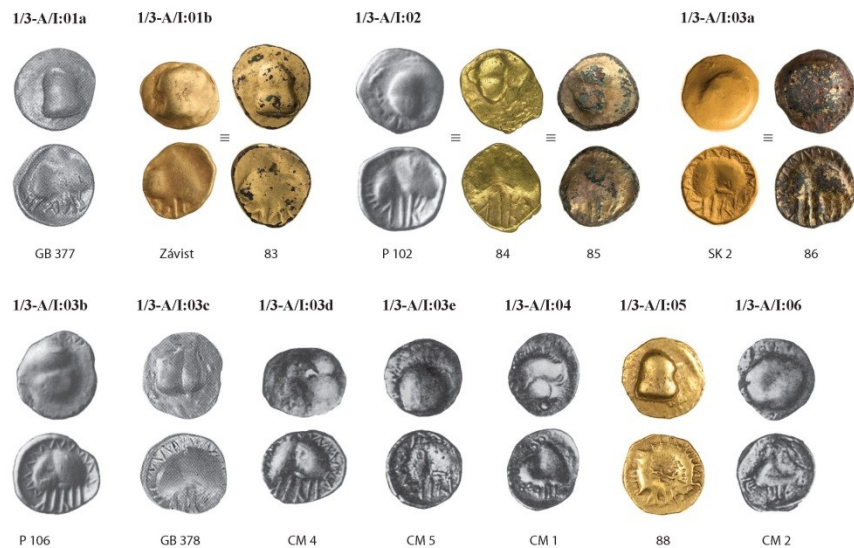
6.3.2.4. Přehled variant českých bójských 1/3-, 1/8- a 1/24statérů oppidálního období

1/3STATÉRŮ HORIZONTU LT C2/D1–D2

TYP A

(POZDNÍ NAPODOBENINY TYPU ATHÉNA ALKIDEMOS)

SKUPINA 1/3-A/I

TYP B

(RAŽBY MUŠLOVÉ ŘADY – OTEVŘENÁ KLIKATKA)

SKUPINA 1/3-B/II

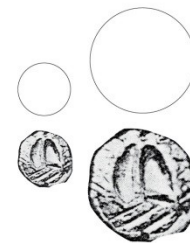
87

88

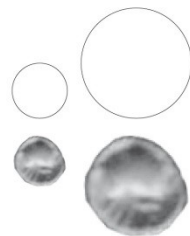
93

94

89

90

95

96

97

91

92

98

99

1/8STATÉRŮ HORIZONTU LT C2/D1-D2

SKUPINA 1/8-I

1/8-I:01

146

SKUPINA 1/8-II

1/8-II:01

P 490

1/8-II:02

P 491

P 492

SKUPINA 1/8-III

1/8-III:01a

147

151

1/8-III:01b

153

1/8-III:02

156

1/8-III:03

157

SKUPINA 1/8-IV

1/8-IV:01a

158

1/8-IV:01b

Závist
NM H5-255412

1/8-IV:02a

162

1/8-IV:02b

166

1/8-IV:03a

168

1/8-IV:03b

174

1/8-IV:03c

177

1/8-IV:03d

178

1/8-IV:03e

P 504

1/8-IV:04a

180

1/8-IV:04b

P 518

1/8-IV:05

184

1/8-IV:06

186

Staré Hradisko
MZM H-215/8

SKUPINA 1/8-V

1/8-V:01a

187

188

1/8-V:01b

190

1/8-V:02a

191

1/8-V:02b

193

1/8-V:02c

Třisov
JCM 26887

1/8-V:03a

197

199

1/8-V:03b

P 522

1/8-V:03c

207

1/8-V:03d

208

1/8-V:04

Tešín

1/8-V:05

P 535

SKUPINA 1/8-VI

1/8-VI:01a

217

1/8-VI:01b

219

1/8-VI:02

P 526

1/8-VI:03

225

SKUPINA 1/8-VII

1/8-VII:01

226

1/8-VII:02

Staré Hradisko
NM H5-201143

SKUPINA 1/8-VIII

1/8-VIII:01

Staré Hradisko
PC 4534

1/8-VIII:02

228

1/8-VIII:03

229

192

193

194

227

228

229

195

196

197

230

231

232

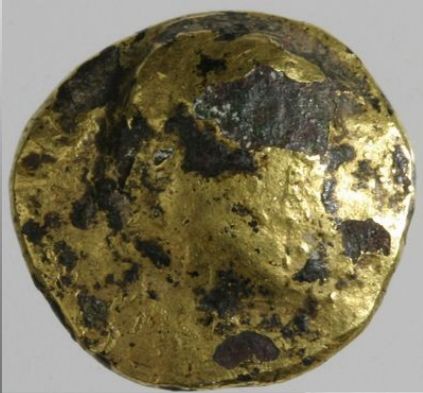

198

233

Stradonice: suberáty (dobová falze) LT D

AR obol (1822 ks)

Typ A

Typ B

Typ C

11 var.

453 var.

127 var.

AR obol, typ A a B (Stradonice)

TAB. 9

6.3.2.9. Přehled variant českých bójských obolů oppidálního období

HYBRIDNÍ SKUPINA

AV. – TYP B (STRADONICE), SKUPINA B-03 / RV. – 1/8STATÉRU

var. 1/8-IV:03a

TYP A (Stradonice / Žehuň)

PODSKUPINA A-01A

Ob/A-01a:01   Ob/A-01a:02   Ob/A-01a:03   Ob/A-01a:04   Ob/A-01a:05   Ob/A-01a:06

Žehuň
PS 234-2011-11

Žehuň
PS 234-2011-12

256

258

259

260

261

PODSKUPINA A-01B

Ob/A-01a:07   Ob/A-01a:08   Ob/A-01b:01   Ob/A-01b:02

Rataje
PS 297-2012-01

262

Žehuň
PS 230-2011-17

265

PODSKUPINA A-02

Ob/A-02:01

Žehuň
H5-255484

Žehuň
H5-255482

TYP B (Stradonice)

SKUPINA B-01

Ob/B-01:01   Ob/B-01:02

267

Žehuň
PS 230-2011-18

SKUPINA B-02 PODSKUPINA B-02A

Ob/B-02a:01a   Ob/B-02a:01b   Ob/B-02a:02   Ob/B-02a:03

268

274

278

279

Sány

PS 351-2014-04

Ob/B-02a:04   Ob/B-02a:05a   Ob/B-02a:05b   Ob/B-02a:06   Ob/B-02a:07   Ob/B-02a:08

281

282

288

289

290

291

292

296

PODSKUPINA B-02B

Ob/B-02b:01   Ob/B-02b:02

297

Žehuň
H5-255259

PODSKUPINA B-02C

Ob/B-02c:01

Žehuň
H5-255258

PODSKUPINA B-02D

Ob/B-02d:01   Ob/B-02d:02

299

300

SKUPINA B-03

PODSKUPINA B-03A

Ob/B-03a:01   Ob/B-03a:02   Ob/B-03a:03   Ob/B-03a:04   Ob/B-03a:05   Ob/B-03a:06   Ob/B-03a:07

302

303

304

305

306

307

308

AR obol, typ B (Stradonice)

TAB. 12

TAB. 19

AR obol, typ C (Stradonice / Karlstein)

SKUPINA C-11

Ob/C-11:01	Ob/C-11:02a	Ob/C-11:02b	Ob/C-11:03	Ob/C-11:04	Ob/C-11:05	Ob/C-11:06
1633	1636	1637	1638	1642	1645	1655
Ob/C-11:07	Ob/C-11:08	Ob/C-11:09	Ob/C-11:10	Ob/C-11:11	Ob/C-11:12	Ob/C-11:13
1658	1660	1662	1665	1672	1673	1674
Ob/C-11:14	Ob/C-11:15 (suberät)	Ob/C-11:16	Ob/C-11:17	Ob/C-11:18	Ob/C-11:19 (suberät)	Ob/C-11:20
1675	1676	1677	1680	1681	1685	1686
Ob/C-11:21	Ob/C-11:22	Ob/C-11:23	Ob/C-11:24	Ob/C-11:25	Ob/C-11:26	Ob/C-11:27
1693	1695	1697	1700	1708	1709	1710
Ob/C-11:28	Ob/C-11:29	Ob/C-11:30	Ob/C-11:31	Ob/C-11:32	Ob/C-11:33	Ob/C-11:34
1711	1712	1717	1718	1727	1730	1731

TAB. 32

Ob/C-11:35	Ob/C-11:36	Ob/C-11:37	Ob/C-11:38	Ob/C-11:39	Ob/C-11:40	Ob/C-11:41
1732	1733	1734	1735	1737	1740	1741
Ob/C-11:42	Ob/C-11:43	Ob/C-11:44	Ob/C-11:45	Ob/C-11:46	Ob/C-11:47	
1742	1756	1757	1771	1773	1775	1777
Ob/C-11:48	Ob/C-11:49	Ob/C-11:50	Ob/C-11:51	Ob/C-11:52a	Ob/C-11:52b	Ob/C-11:53
1779	1781	1782	1783	1784	1787	1789
Ob/C-11:54	Ob/C-11:55	Ob/C-11:56				
1793	1794	1803	1804	1808		

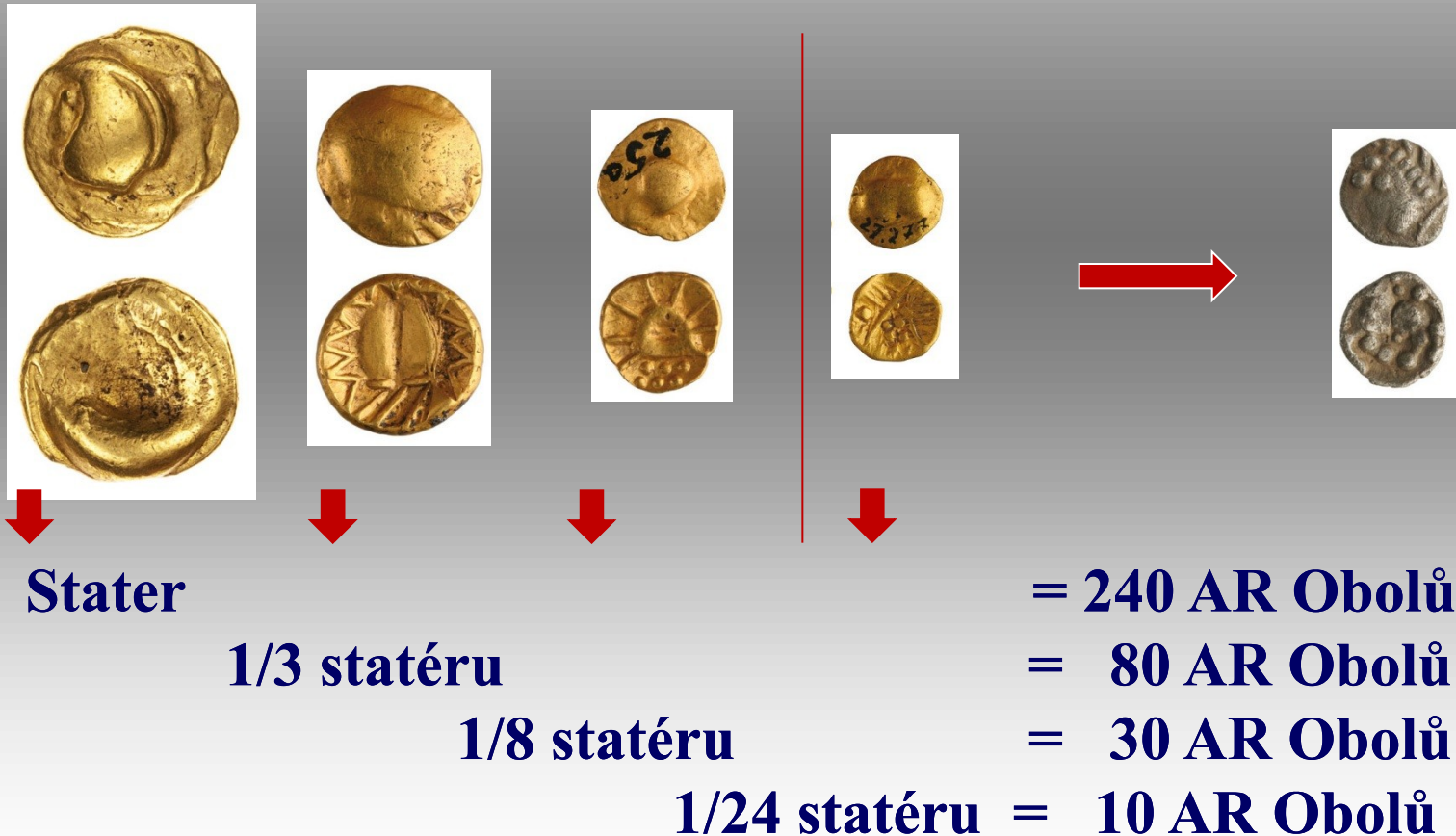
SKUPINA C-12

Ob/C-12:01	Ob/C-12:02	Ob/C-12:03	Ob/C-12:04
1922	1924	1925	1927

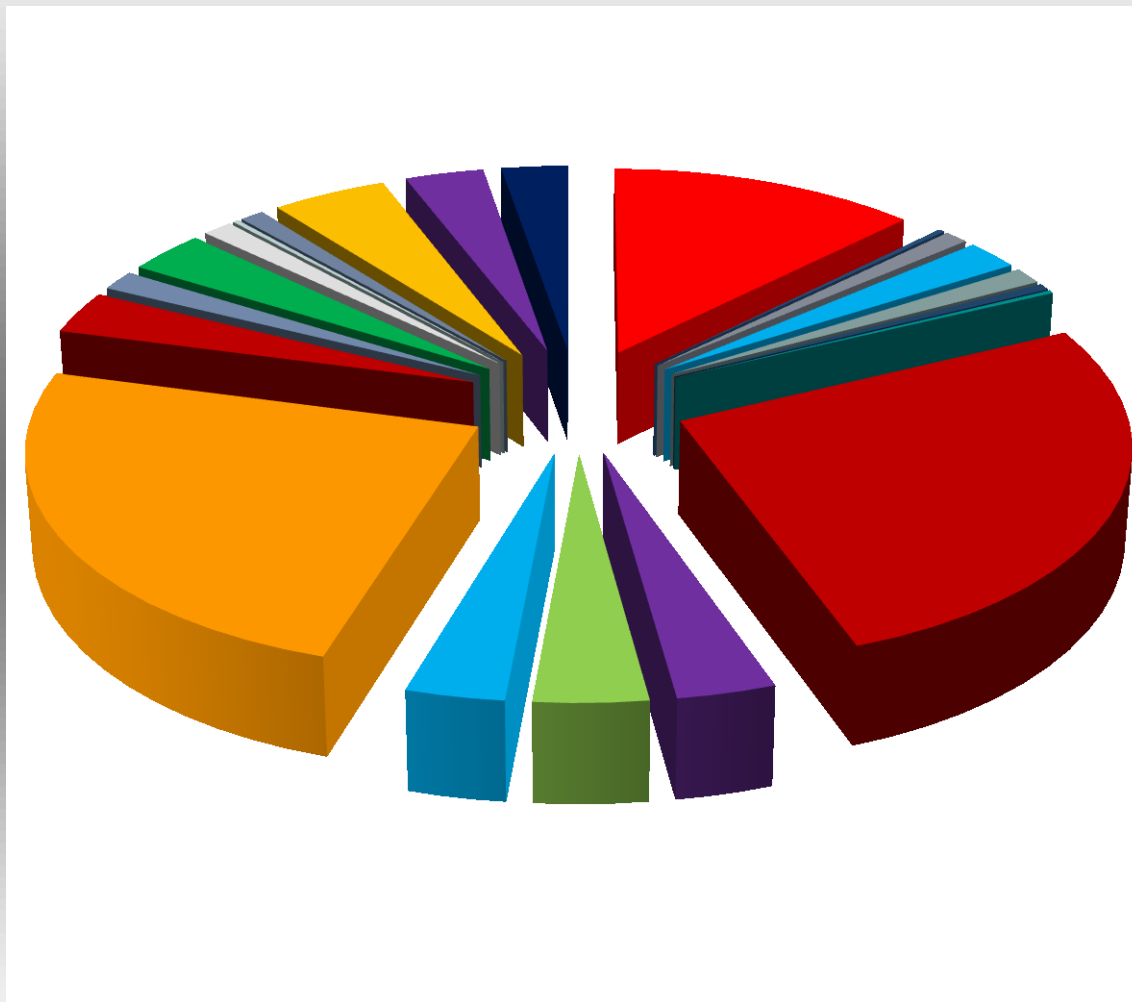
Zlato : stříbro =

mincovní reforma Augusta - 1 : 12,5

Teoretický model:

Stradonice: importované mince – 406 ks

Morava, Bojové

2076

2077

2078

2085

2086

2087

2088

2079

2080

2081

2089

2090

2091

2092

2082

2083

2084

2093

2094

2095

Bojové, blíže nepřřazeno

2133

2134

2135

2136

2137

2138

2139

2140

Jižní Německo, Vindelikové

2149

2150

2155

2156

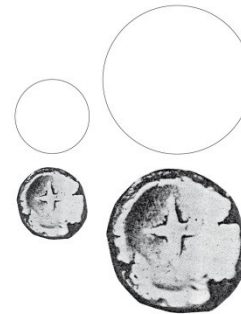
2157

2151

2152

2158

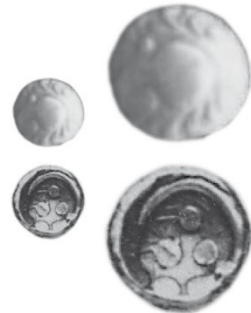
2159

2160

2153

2154

2161

2162

2163

2164

2165

2166

2173

2174

2175

2167

2168

2169

2176

2177

2178

2170

2171

2172

2179

2180

2181

2237

2238

2239

2255

2256

2257

2240

2241

2242

2258

2259

2260

2261

2243

2244

2245

2262

2263

2264

Durynsko (?) AR kvinár, pražský typ

2270

2271

2272

2273

2274

2275

2276

Hesensko a Falc

2285

2286

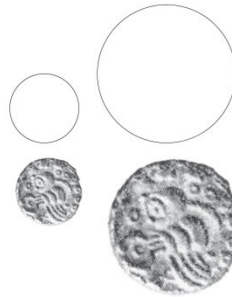
2287

2288

2289

2290

2291

2292

2293

2294

2295

2296

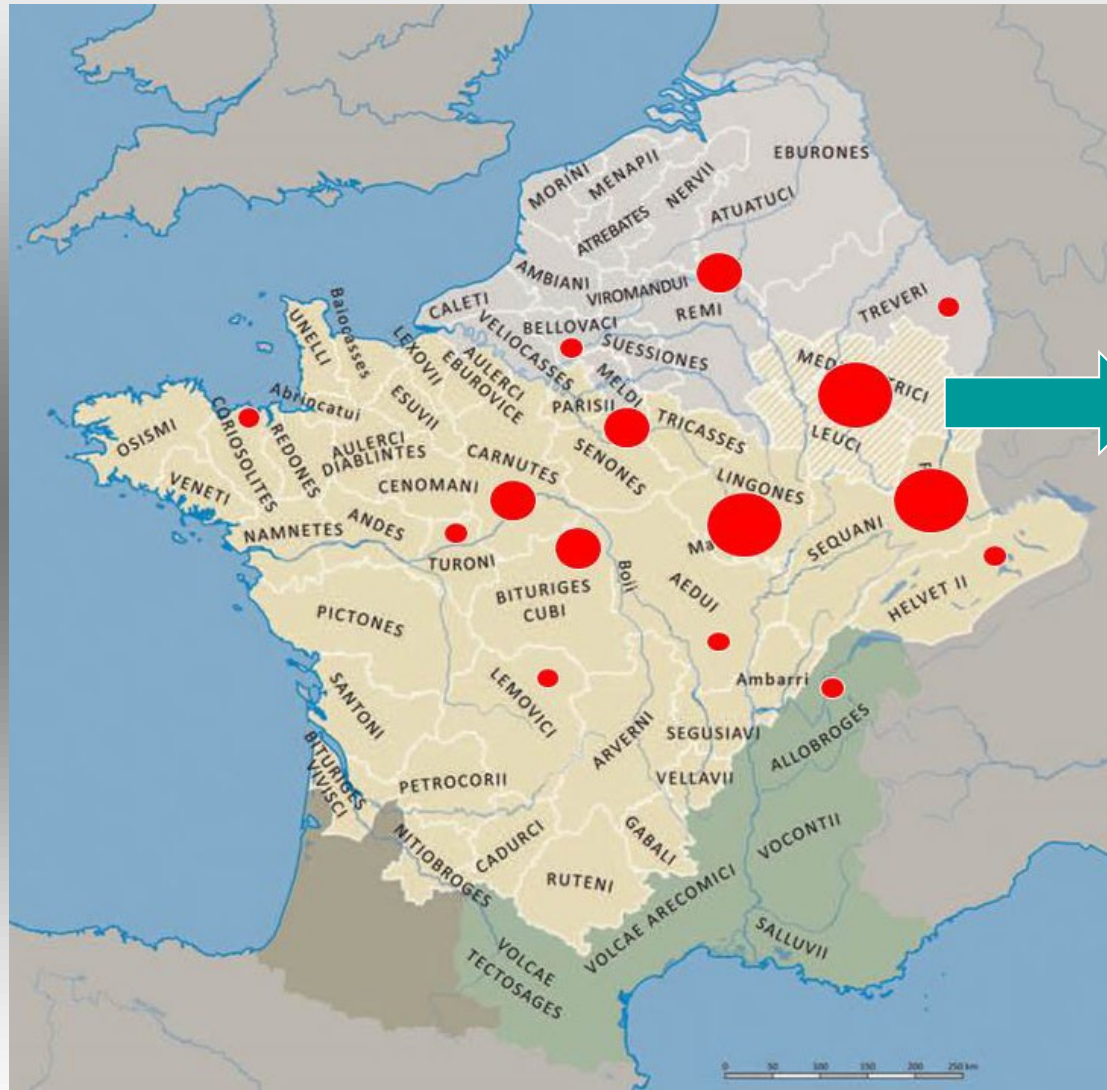

2297

	S	Ss	D	Q	Qs	AE	Pt	Σ	
JIŽNÍ GALIE, Allobroges			1					1	2298
SEVEROZÁPA DNÍ GALIE, Carnutes						5		5	2299–2303
Coriosolites	1							1	2304
STŘEDNÍ a ZÁPADNÍ GALIE Lemovices			1					1	2305
Bituriges						8	1	9	2306–2314
Turones							1	1	2315
Bellovacl						2		2	2316–2317
SEVERNÍ GALIE, Remi							7	7	2318–2324
Remi (?)							1	1	2325
Treveri				1				1	2326
Leuci							19	19	2327–2345
STŘEDOBYČ HODNÍ GALIE, Aedui						2		2	2346–2347
Lingones				10	7		1	18	2348–2365
Senones							4	4	2366–2369
Sequani							16	16	2370–2385
Nepřiráženo		1					1	2	2386–2387
GALIE, neurčené ražby						1	1	2	2388–2389
GALIE, neurčitelné ražby				2	2		1	5	2390–2394
ŠVÝCARSKO, Helvetii							1	1	2395
ZÁPADNÍ ŠVÝCARSKO	1							1	2396
	2	1	2	14	10	16	54	99	

Galie

Galie

Galie

2298

2299

2304

2305

2300

2301

2306

2307

2302

2303

2308

2309

Galie

1: 1,5

2368

1: 1,5

2369

2392

2393

1: 1,5

2370

1: 1,5

2371

1: 1,5

2372

1: 1,5

2394

1: 1,5

2395

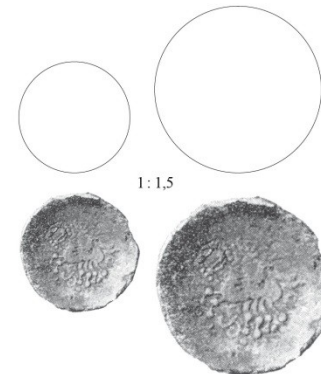
1: 1,5

2373

1: 1,5

2374

1: 1,5

2396

Noricum a Tauriskové

1: 1,5

2397

1: 1,5

2398

1: 1,5

2410

1: 1,5

2411

1: 1,5

2399

2400

2412

2413

2401

2402

2414

2415

Panonie, Skordiskové a Dacie

1:1,5

2416

1:1,5

2417

1:1,5

2431

2432

2418

2419

2420

1:1,5

2433

1:1,5

2434

2421

2422

2423

1:1,5

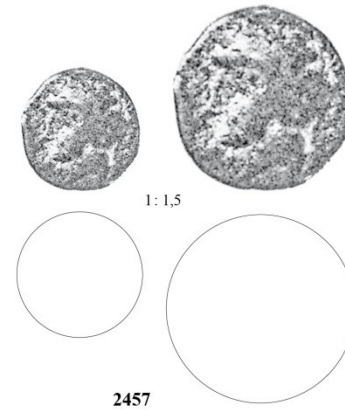
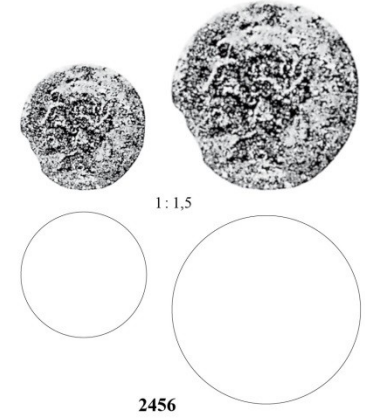
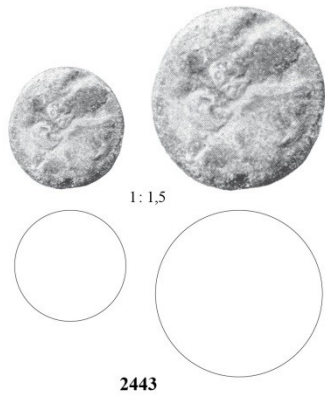
2435

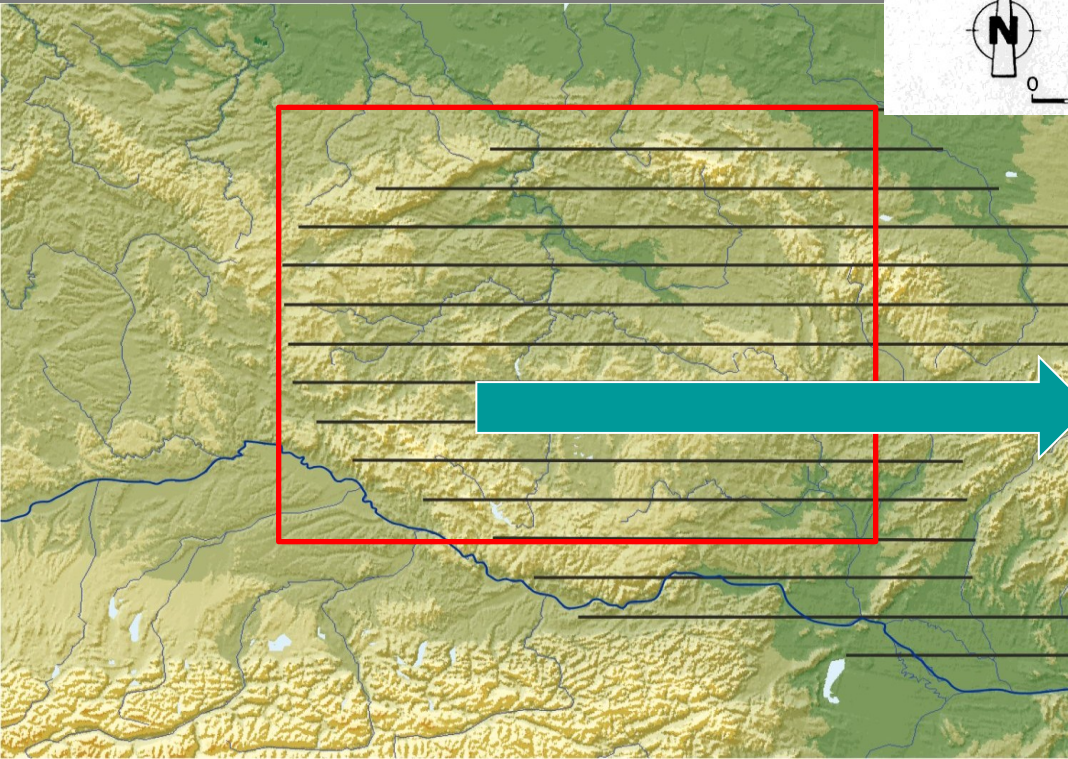
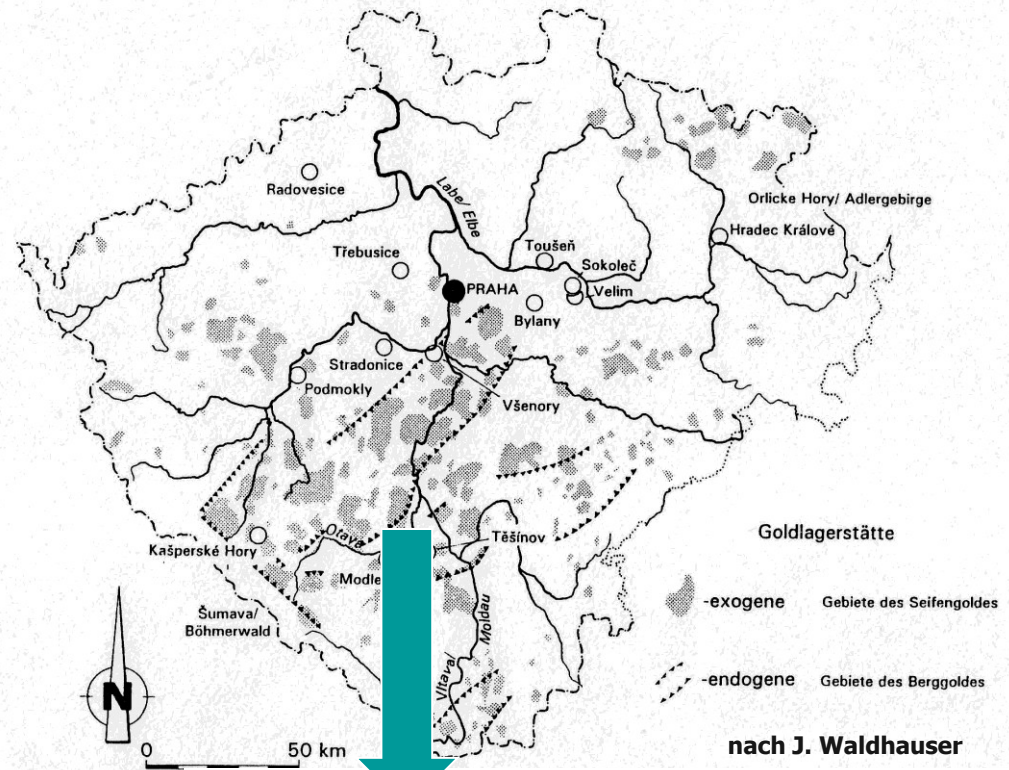

1:1,5

2436

Antické mince

Nugety ze Stradonic

TV/1

TV/2

Tavící destičky

T VII/3

T VII/4

T VII/5

T VII/6

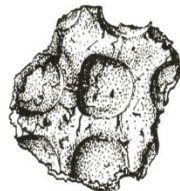
T VII/7

T VII/8

T VII/9

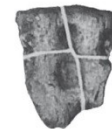
T VII/30

T VII/32

T VII/31

T VII/33

T VII/34

T VII/35

T VII/3

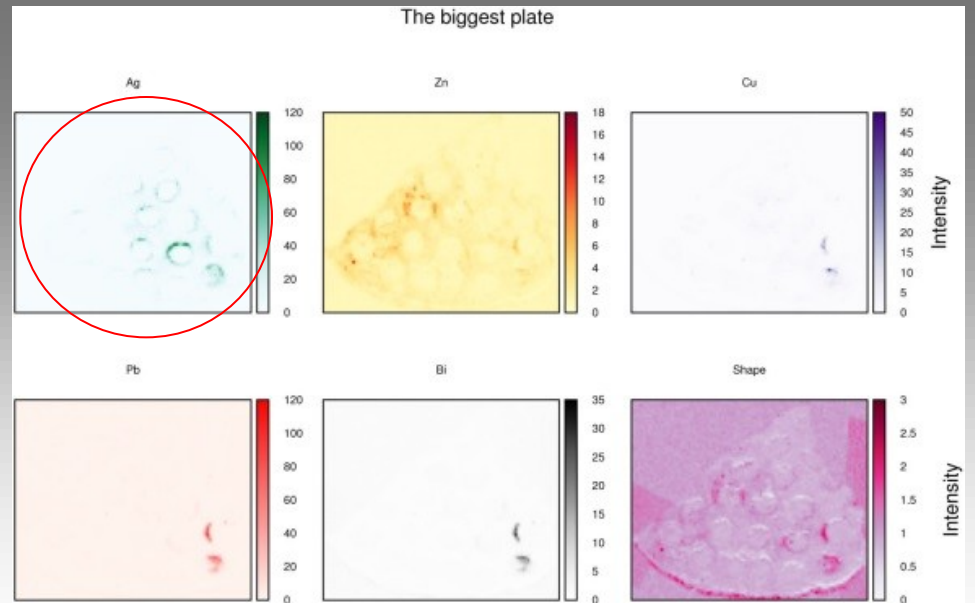
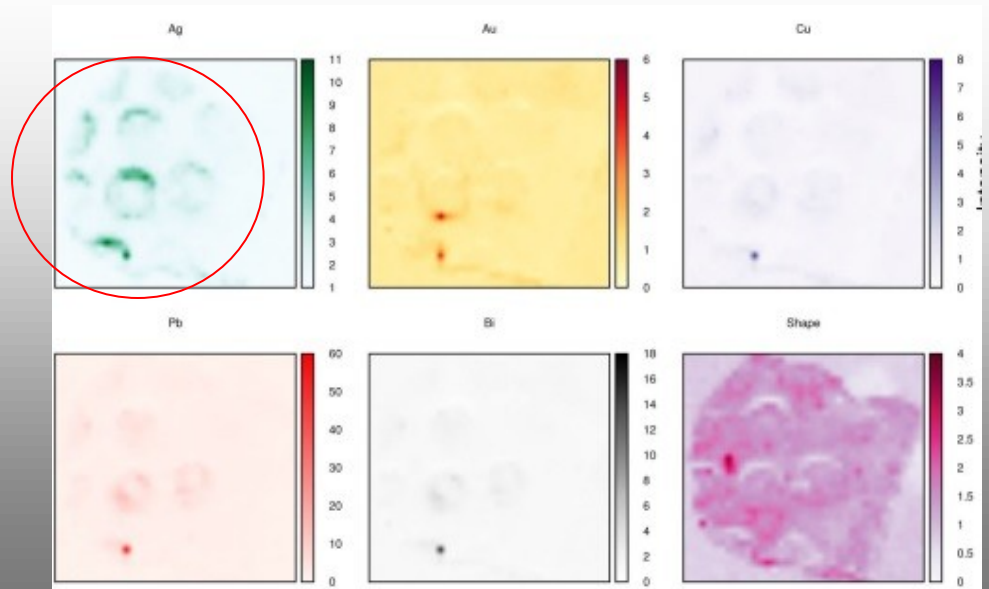

T VII/5

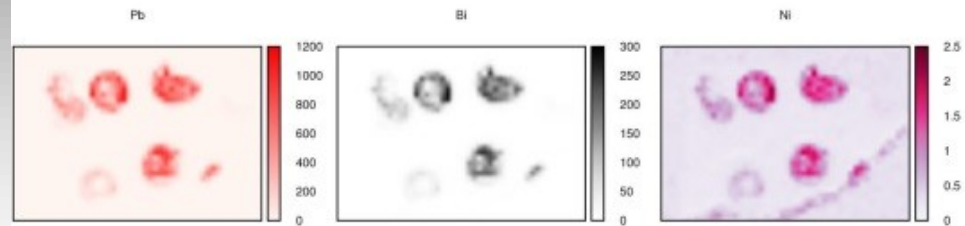
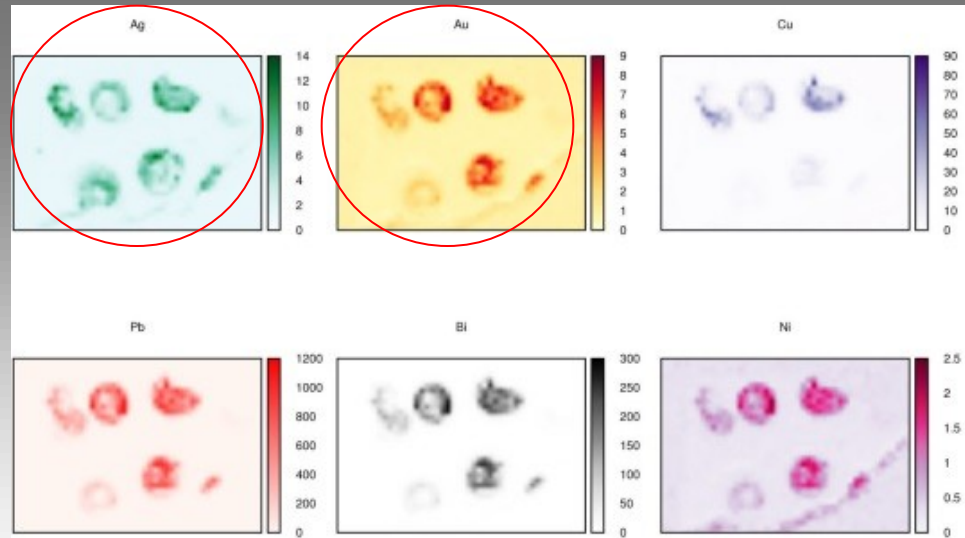
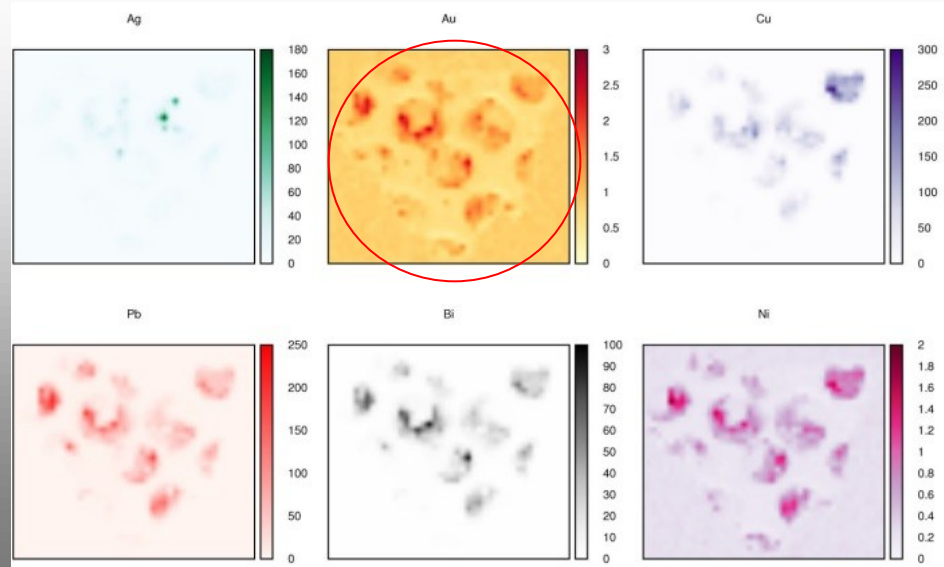

T VII/9

Zlato

Doklady mincovní výroby

T II/1

T II/2

T II/3

T II/4

T II/59

T II/60

T II/61

T II/62

T II/63

T II/64

T II/65

T II/5

T II/6

T II/7

T II/8

T III/1

T III/2

T II/9

T II/10

T II/11

T II/12

T IV/1

T IV/2

Mincovní razidla

T VI/1

T VI/2

T VI/3

Stradonice

Třisov

Hrazany

Závist

**České
Lhotice**

**Staré
Hradisko**

Bratislava

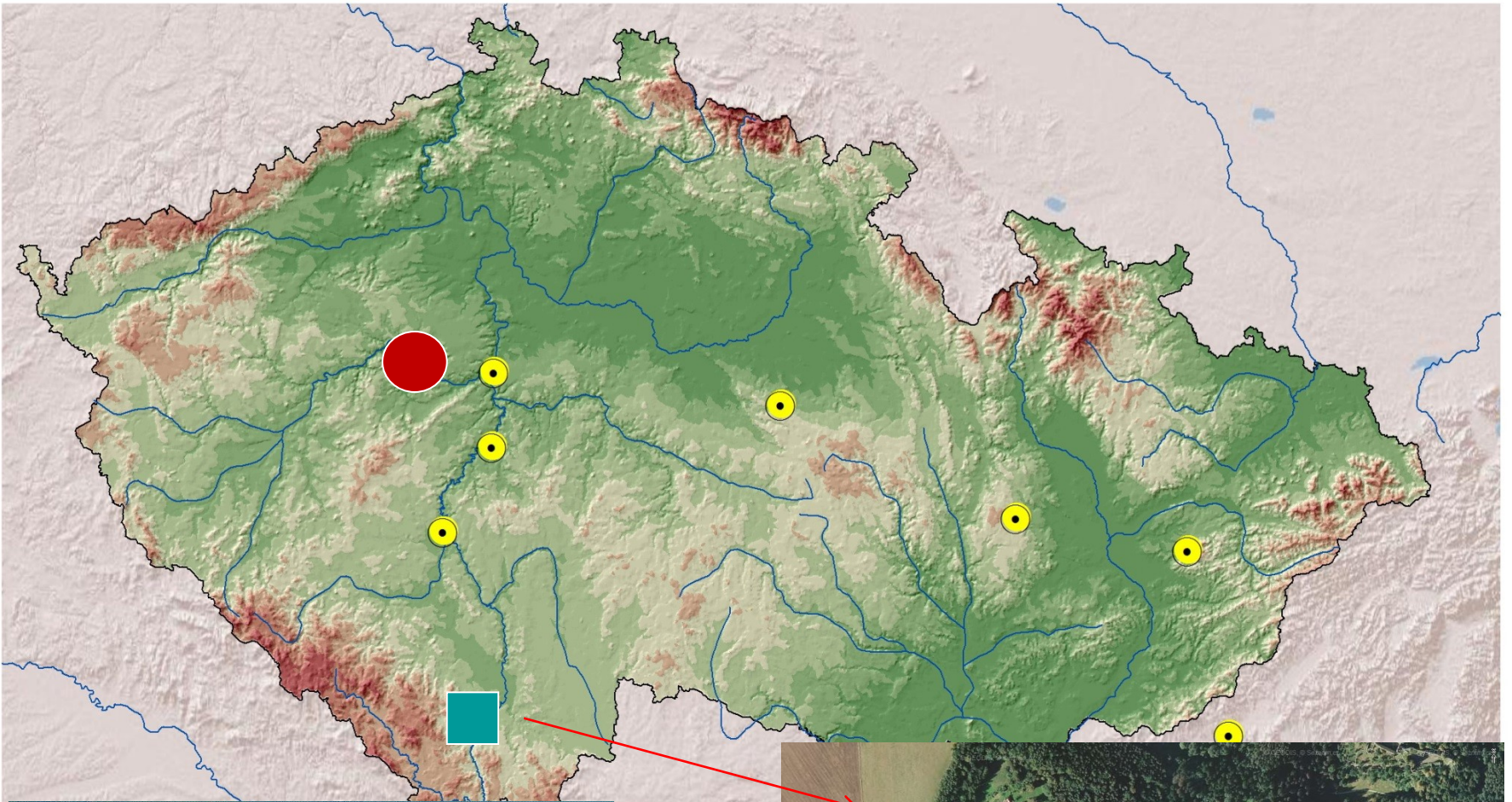
Oberleiserberg

Ostřihom (?)

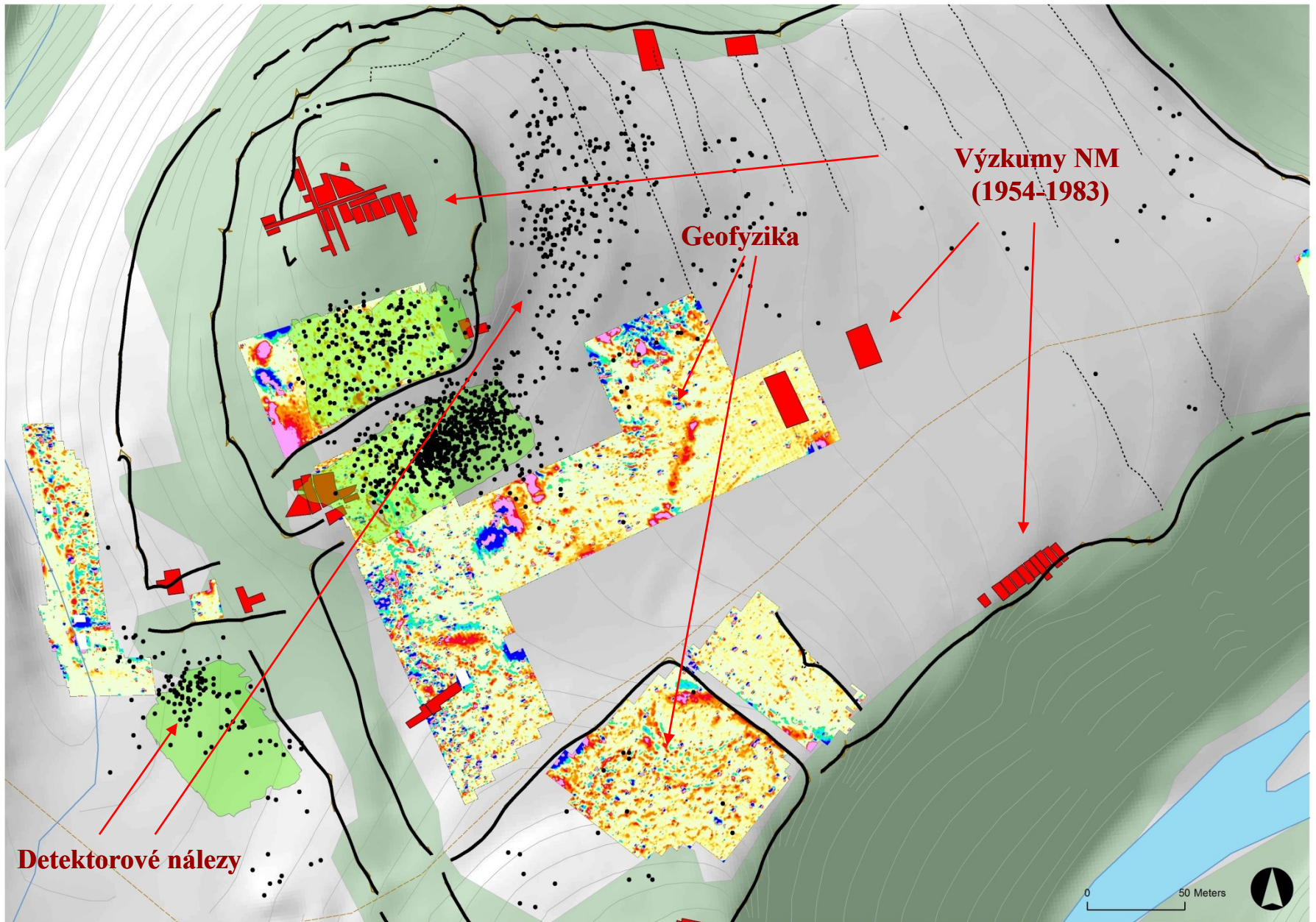
Oppidum Třísov ve světle detektorových průzkumů

Detektorové průzkumy od 2007

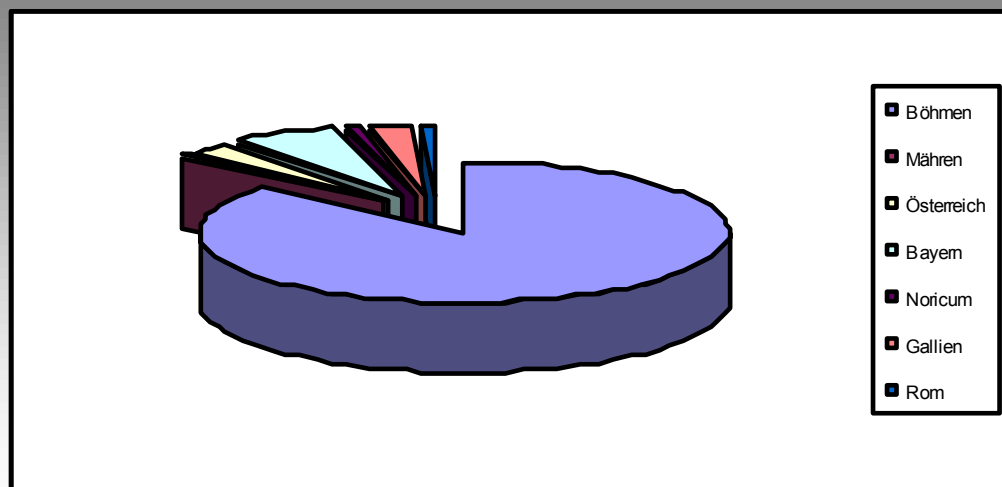

Třísov – přehled mincí

	AV	AR	AE/AR	Pot.	AE	Σ
Böhmen, Boier	20	99				119
Mähren, Boier		1				1
Österreich, Boier		3				3
Bayern, Vindeliker		5	4			9
West Noricum		1				1
Gallien		2	1	1		4
Rom-Republik					1	1
	20	111	5	1	1	138

AV statér
Neznámý typ

6,93 g

AV statér

Fe	Cu	Ag	Au
0,51	0,56	5,64	93,30

6,90 g

1/3 statéru

2,287 g

2,313 g

AV 1/8 statér (14 St.)

Fe	Cu	Ag	Au
0,32	0,41	6,48	92,80
0,34	0,26	6,69	92,70

0,79 g

Fe	Cu	Ag	Au
stopy	1,37	6,36	92,06
stopy	1,25	6,33	91,76

0,90 g

AR Obol, Typ Stradonice a Stradonice/Karlstein

AR Obol, lokální ražba (?)

0,40 g

AR obol, lokální ražba (?)

0,282 g

Fe	Cu	Ag	Au
1,79	2,29	95,53	0,39
1,19	2,36	96,12	0,33

Třísov - dálkové kontakty ve světle importovaných mincí

Dolní Rakousko

AR Obol, Typ hvězda/Pegas

Fe	Cu	Ag	Au	Pb
1,32	2,06	96,28	0,24	0,10
1,44	2,20	96,06	0,20	0,11

0,41 g

0,39 g

Řím-republika, Terentius Lucanus, *Roma*,
AE as, 147 před Kristem, *RRC* č. 217/2

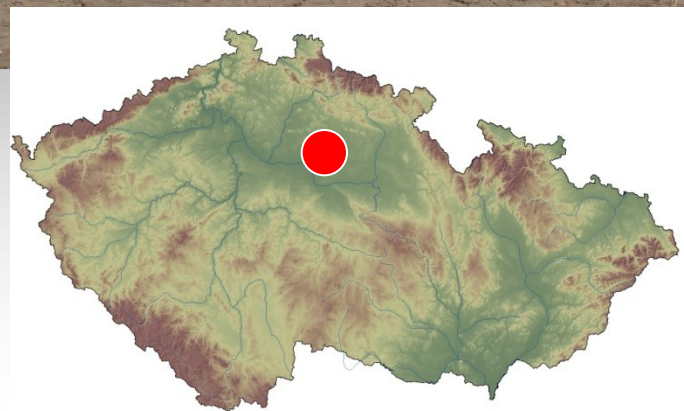
20,13 g

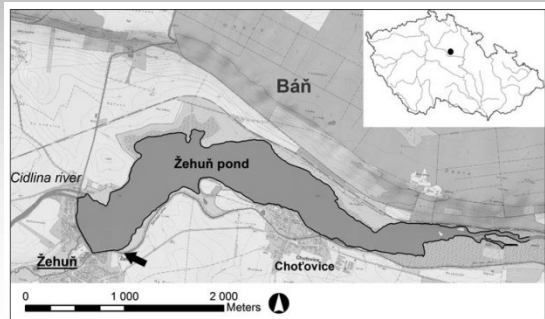
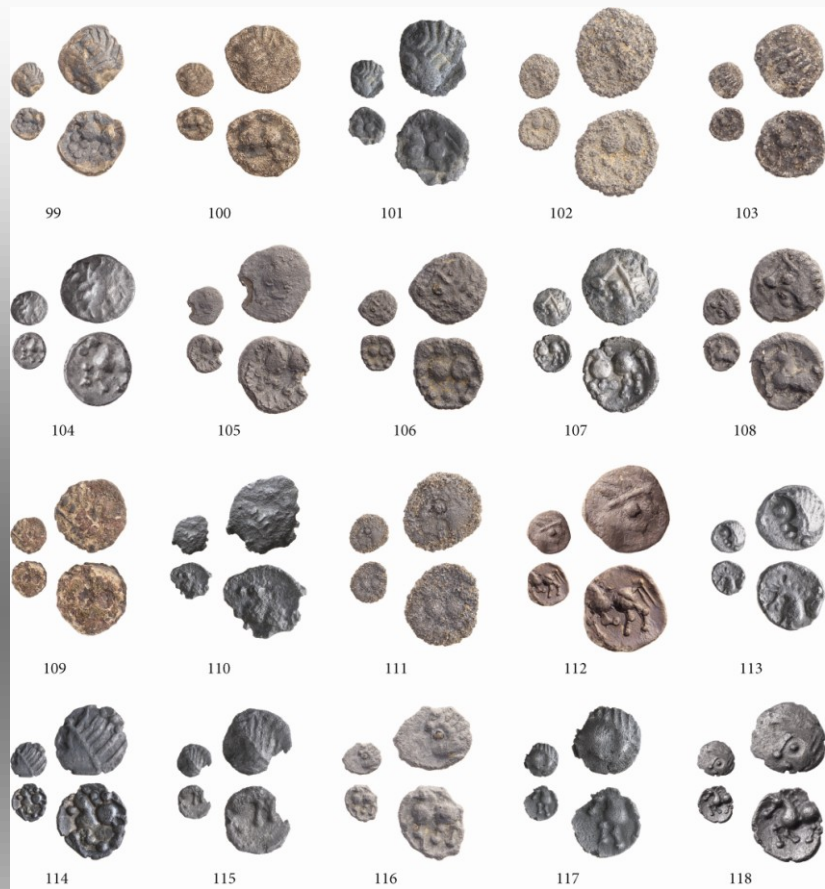
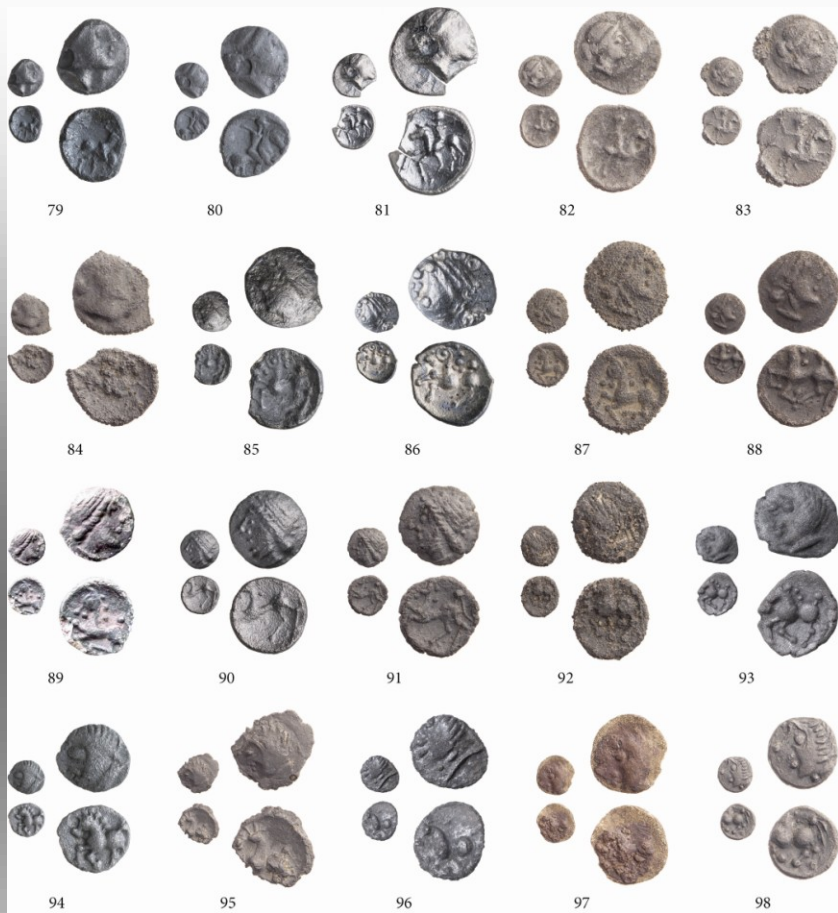
TŘÍSOV

AR polotovary strážků a ingot

Žehuň – centrální sídliště (LT D)

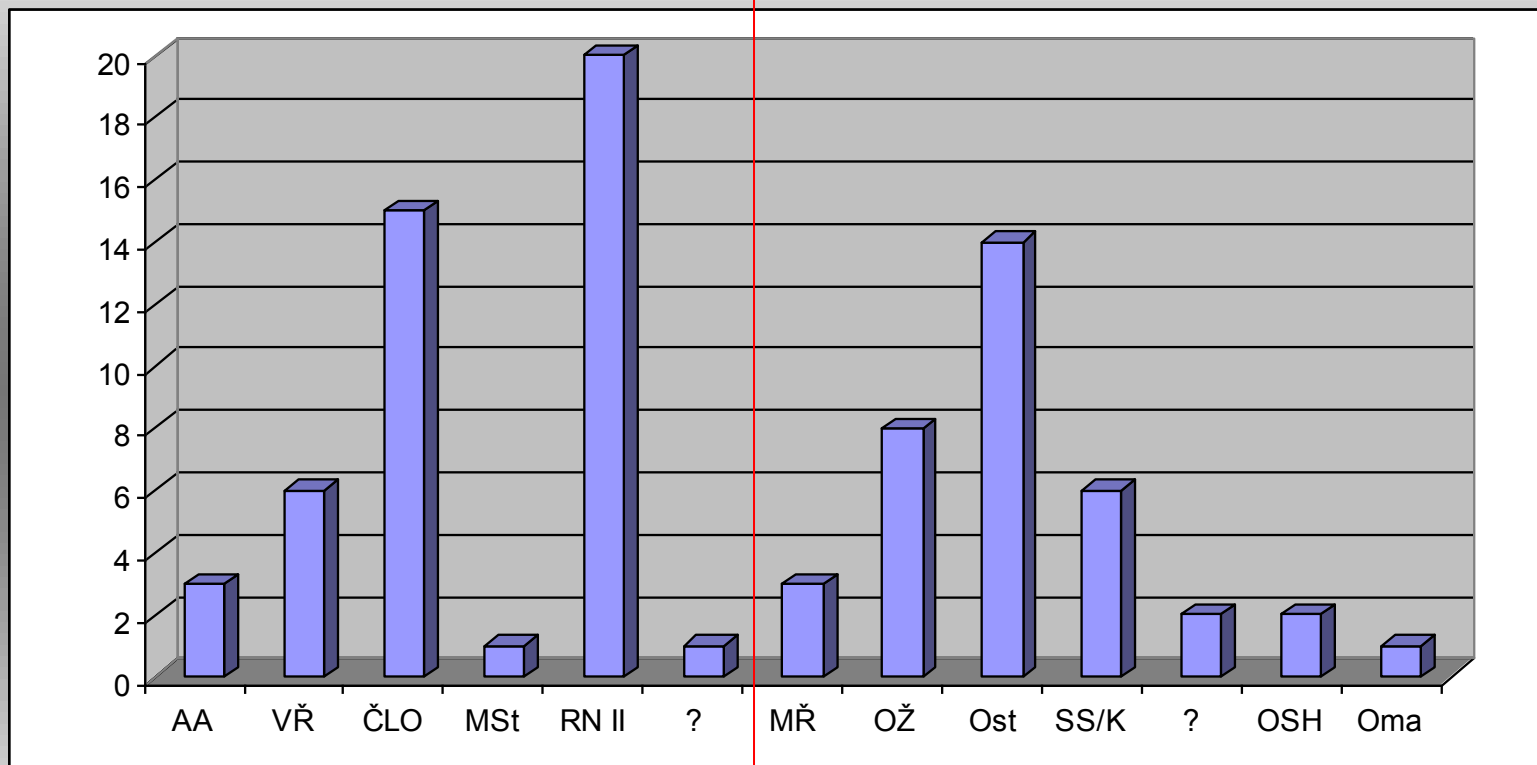
1. Introduction
 2. The current state of knowledge on Celtic coinage in Bohemia and Moravia
 3. The current state of knowledge on Celtic coinage in the Zehuň area

Iron Age site in Zehuň, Central Bohemia
 An open settlement with central functions
 Zehuň ve středních Čechách
 Otvorené sídlisko s centrální funkcí
 Jiří Mlýný

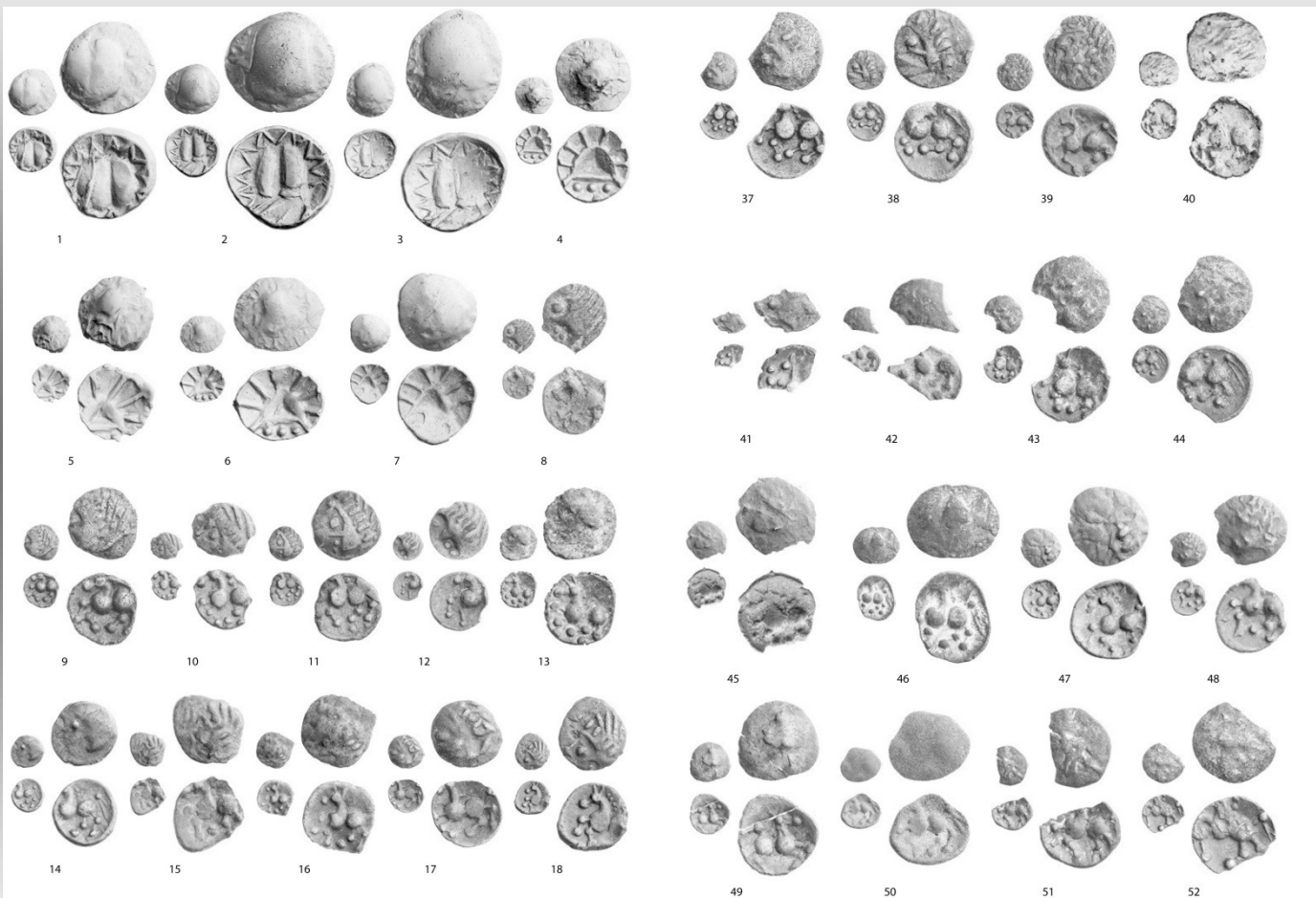
Žehuň (143 mincí)

LT C1-C2

LT D1

TÝNEC NAD LABEM – Kolo (68 mincí)

Obr. 3a. Týnec nad Labem – mince z plochy předhradí hradiště Kolo (čísla odpovídají katalogu; foto T. Směly; 1:1 a 1:2).

KELTSKÉ MINCE Z PŘEHRADÍ HRADIŠTĚ KOLU U TYNCE NAD LABEM (OKR. KOLÍN)

JIH MILITKY – Zdeněk BENEŠ

Abstract – The Celtic coins from the hoard of the castellan called Kolo near Týnec nad Labem (Kolo hoard).

The group of Celtic coins from the hoard of the Kolo castellan is represented by 68 pieces, all of them lost here. The core of the group consists of the Roman coins of the Bohemian origin – 13 aurei and 130 sesterces of the augustan type, whole of the 80 type (Strakonice) and the 70 type (Strakonice-Karlovitz). There are also individual specimens of the important production – from Meroving, south Germany, Hesse, Rhineland-Palatinate and Gaul. Comparing their composition, this group of coins is very similar to that one from the Strakonice oppidum (Tab. 1), but it is naturally much smaller (68 pieces vs 2.481 pieces). Using the coins, the dating of the location could be placed between the horizons of LT D1a and LT D1b, while the potential end of the period (LT D2) is not fully detectable via coin dissemination. In spite of the fact that the coins come from the hoard of the castellan only, it is clear that they can offer the complete information about the entire location. Importance of the location is undoubtedly connected with existence of the communication along the Elbe River and because of the coin spectrum, the Kolo castellan can be regarded as an important and long searched local center of the Oppidum Period.

© Kuchemka, Cels, Labě (D50) (Iron, coins, imports, castellan, local center)

Hradiště Kolo a jeho archeologické poznání

Týnec nad Labem je vzhledem ke své poloze na levc Labi a souzónostní administrativní členění svým způsobem horez z významných do-viditelných Čech. Tato stanovištní zvláštnost geomorfologie, která je notoricky významným Zelených hor, není je profi labem prfionem mozi dnem Týnecm na severním a dnem Vlnarce na jižním břehu řky. Kapee šleběna a Kolo je podle „Záhady“ vyvíjející výrazný příznak do tohoto hospodářsko-militárního a jejích vrcholky umělejší doby vzhled do ploché krajiny východočeského úhru (Tab. 1).

Vrch Kolo (225 m n. m.) je v jižní straně tokem Labe a ze severu znakým starým labemým ramesem. Na jeho vrchol se rozprostírá hradištní o rozloze 9 ha, kterému je věnována dlouhodobá archeologická pozornost. Samotná výhledová stránka o hradištní Kolo zvořuje v následné době Z. Benet (2012, 246-247).

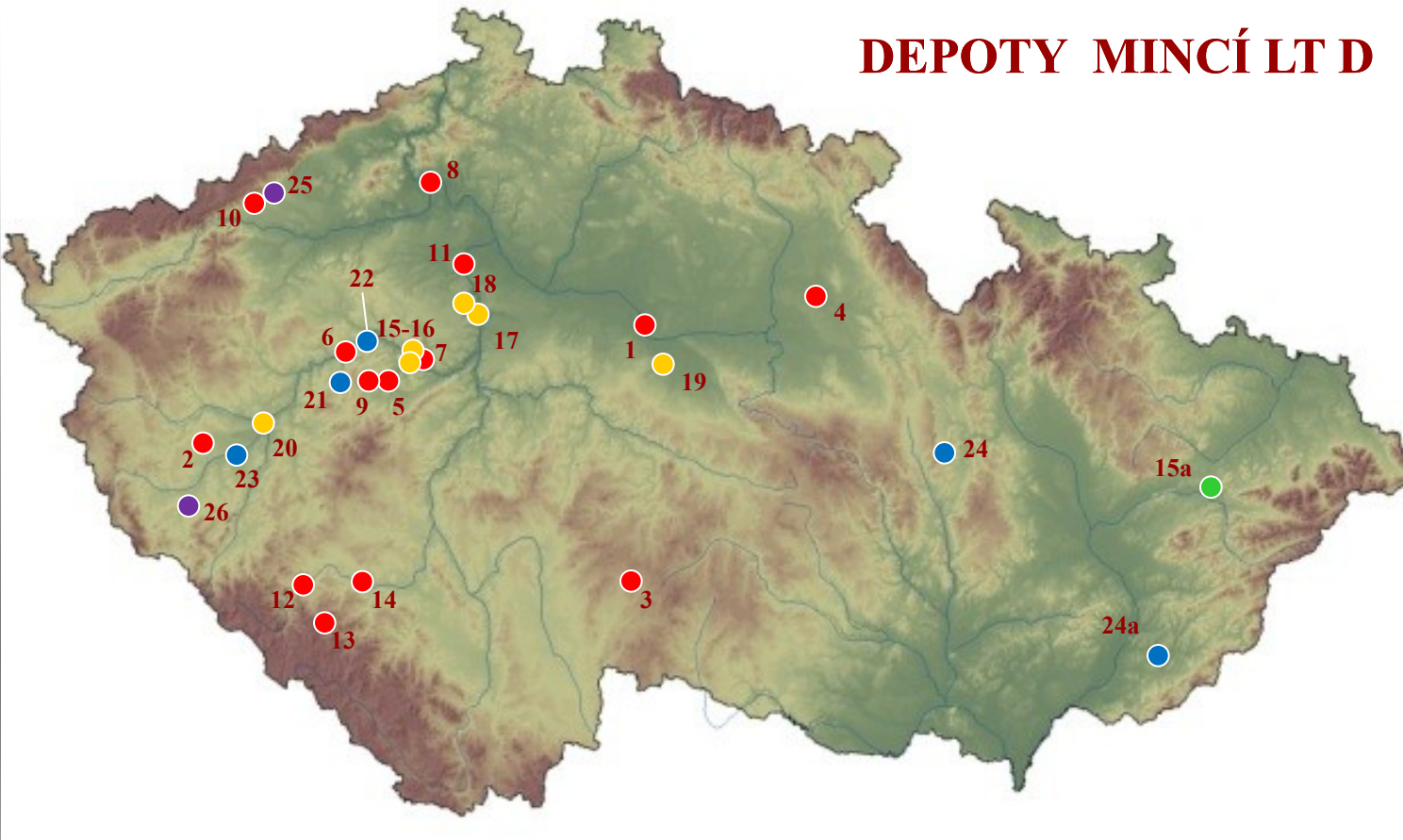
Do archeologického povědomí vstoupilo hradištní Kolo prostřednictvím nálezi z doby halatské a lužické, které z lokality a jejího okolí vytvořil kolínský šikál a archeolog F. Dvořák (1936, 87, 89, 159). Od rku 1951 se lokalitě věnoval J. Hruša, který zde provedl převážně preventivní práce a shromáždil množství nálezi – keramiku z pozdní doby bronzové, doby halatské a pozdní doby latinské a spíše se starší doby železné (Hruša 1962, 41, 42, 2-3). Později se na dvořákově dobových poznáních archeologický výzkumem na ploše hradištní Kolo bylo odhaleno sond Z. Sedláčka z muzea Kolína, vedených negre v rámci provedení nálezného výzkumu, později nálezných nálezi zvořuje chabáran. V roce 1974 se byla senda na malé ploše na SV dně nálezi (1961, 1804), která prokázala „zahradništní a hříbte zvořuje halatské nálezi“ (Sedláček 1967, 174, obr. 1). Tato senda byla v letech 1975 a 1976 postupně rozčišována o další souky, přičemž od rku 1975 byly zahořeny souky také na nepovšimnutelné ploše již východním okraji hradištní. Byly zde zahořeny souky ze starší a střední bronzové a v roce 1976 byl objeven do-viditelný výhled. Souky souky a 10-15 m hluboký zářezový žlábků odlišného objemu velkých rozměrů. Výhled celého objektu byl dokončen až v roce 1977. Jeho plocha má rozlohu 8 000 m² a vzhledem k délce SV-SE, do kterého byl jisk do-viditelná do 1. úrovně před Křivkem (Sedláček 1967, 174-176). Další souky v roce 1977 ověřily charakter objektu. V hláskovi objevená a provedení nálezného výzkumu bylo potvrzeno eponeitní ústní parta

Obr. 3c. Týnec nad Labem – mince z plochy předhradí hradiště Kolo (čísla odpovídají katalogu; foto T. Směly; 1:1 a 1:2).

DEPOTY MINCÍ LT D

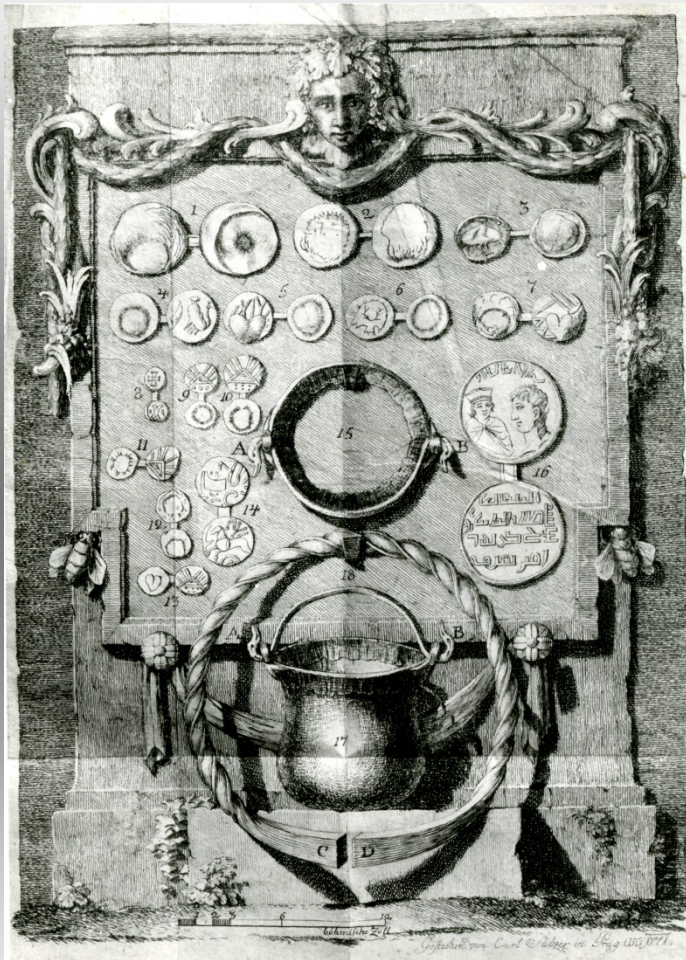
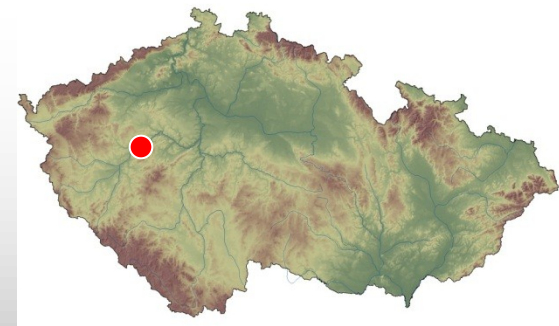
- **Bójové (AV):** 1. Starý Kolín; 2. Westböhmen; 3. Leskovice; 4. Ledce; 5. Osov; 6. Podmokly; 7. Stradonice; 8. Litoměřice; 9. Broumy. 10. Černovice; 11. Vepřek; 12. Sušice; 13. Kašperské Hory; 14. Novosedly; 15. Vrbičany; ● **Bojové (AR):** 15a. Brumov;
- **Jižní Německo a Durynsko (AV+AR):** 15.-16. Stradonice; 17. Praha 3-Žižkov; 18. Chýnov; 19. Kutná Hora; 20. Plzeň;
- **Noricum und vých. Keltové (AR):** 21. Zbiroh; 22. Křivoklát; 23. Holýšov; 24. Jevíčko; 24a. Hodonín
- **Galie (potin):** 25. Chomutov; 26. Domažlice.

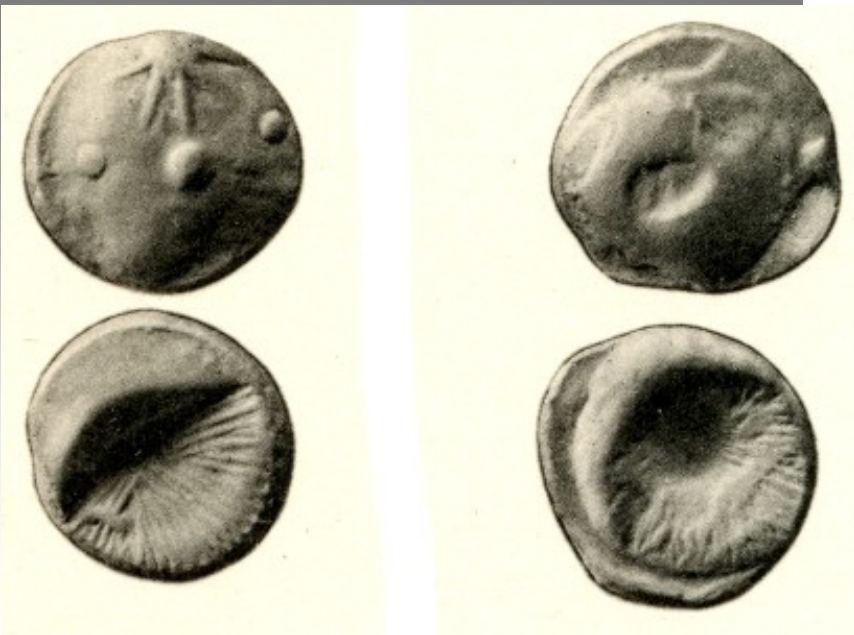
STARÝ KOLÍN – 197 + 107 St.

PODMOKLY 1771

(asi 7000-10000 ks)

Podmokly 1771

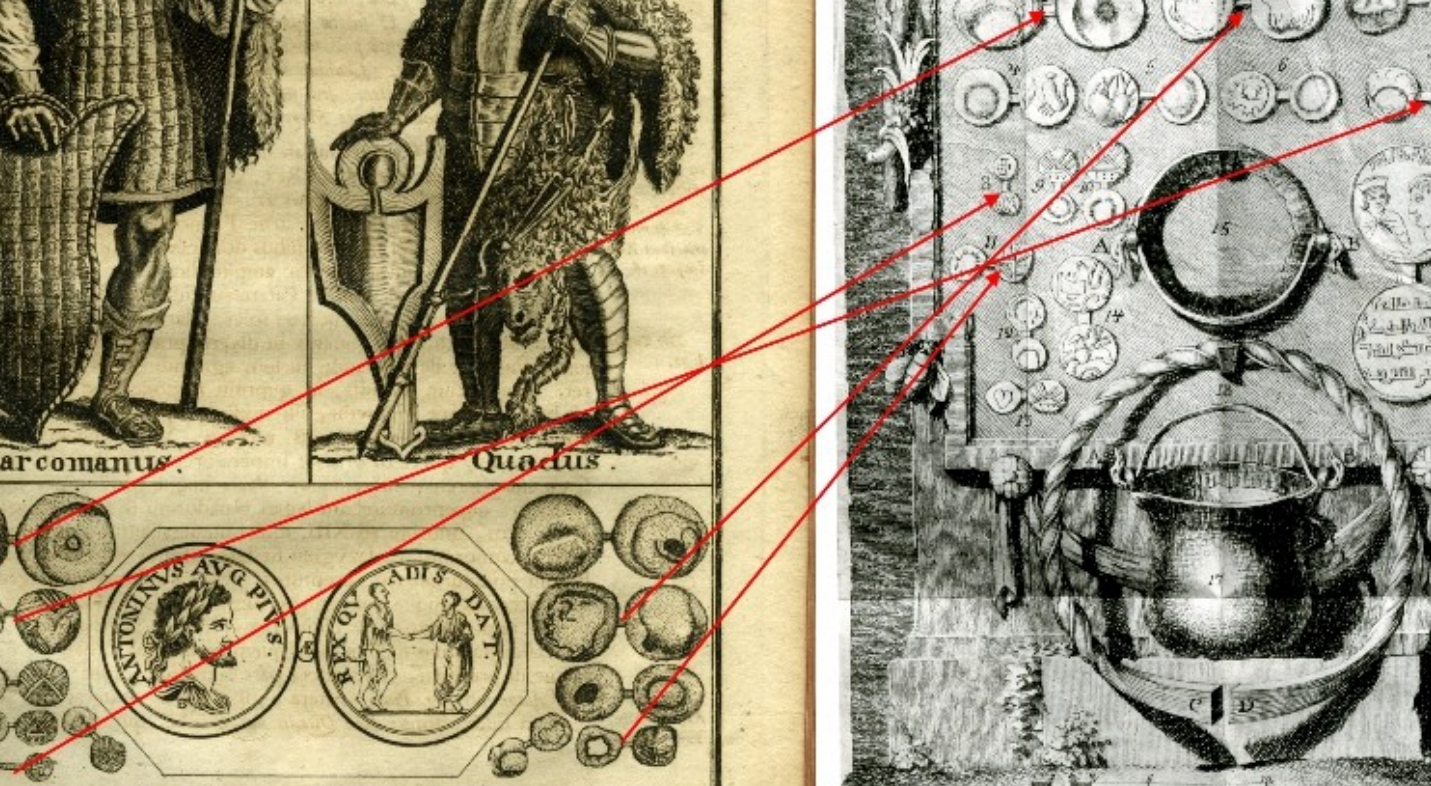
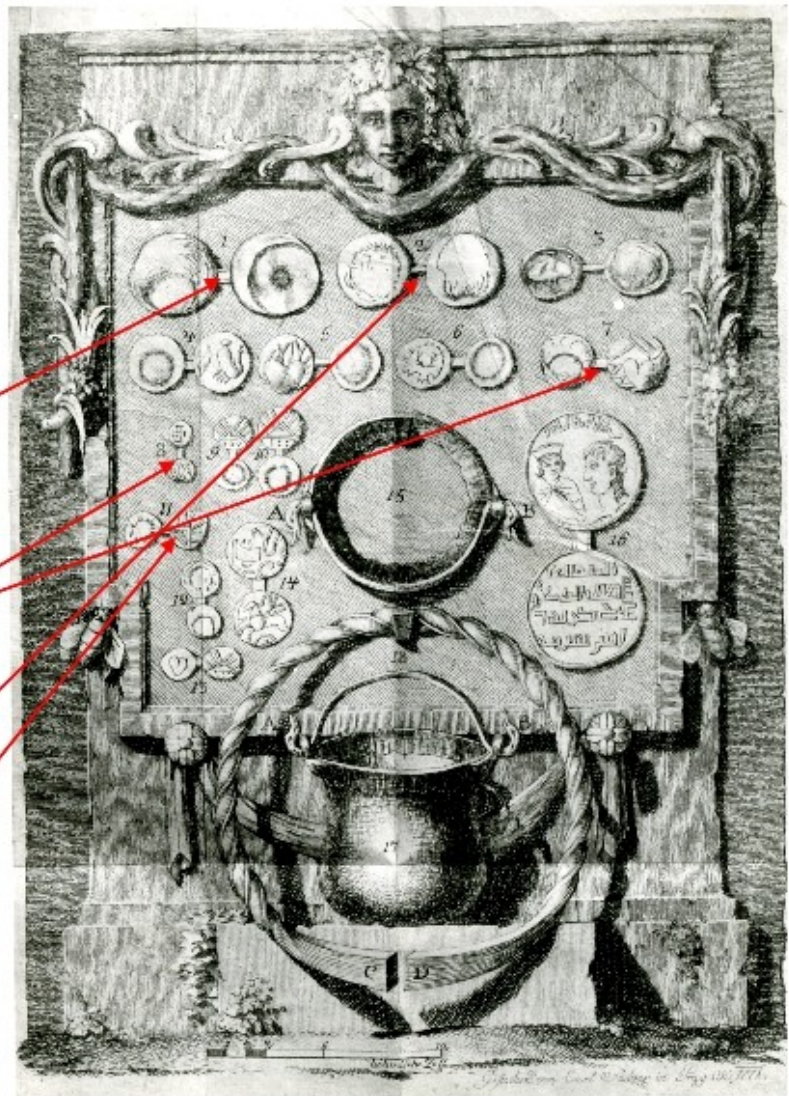

Marcomanus

Quadius

Salvator Frater Salvatoris: Page 2

Oppidum Bratislava

AV a AR mince:
c. 70/60-40/30 př. K.

Děkuji pozornost!

